

Rozhovor s respondentem A1

Výzkumník: Ještě jednou dobrý den

Respondent A1: Dobrý den, dobrý den. Za normálních okolností mně mikrofon funguje.

Takže i teď jsem to zkoušela a nevím, co to dělá.

Výzkumník: A když byste zkusila, jak je tam ta ikonka to *mute*, ten mikrofonek. A když byste tam zkusila dát... je tady...

Respondent A1: Já tady mám, je tady na těch, co to tady je... er... video. Tak to nechcem, že jo. Kamera, tak to funguje. A tady je audio.

Výzkumník: No... a já tady mám ikonku jakoby mikrofonu - *mute*. A když byste zkusila dát *test speaker* a mikrofon. Je to tam, když to rozkliknete, tak vy to potvrdíte, dáte *yes* a pak to zavřete. Tak. Nešlo by to?

Respondent A1: No, to jsem, to jsem dělala. A zatím nic, ale teď je tady ještě něco. To jsem dělala a zatím... Aha! Já slyším sama sebe.

Výzkumník: No, já teď taky slyším jenom vás, takhle přes to.

Respondent A1: Slyšíte mě?

Výzkumník: Ne, takhle ne. Bez mobilu ne.

Respondent A1: Aha, bez mobilu ne. [pauza] A teď taky nic?

Výzkumník: Ne ne.

Respondent A1: Mně to tady furt vyhrává. Takže tady ještě můžu rozkliknout reproduktory. Audio. [dlouhá pauza] Teď taky nic?

Výzkumník: Ne ne ne, taky ne.

Respondent A1: A tady to fakt vychází, že já slyším sama sebe tady z toho.

Výzkumník: Ježíš to je zvláštní.

[pauza]

Respondent A1: Tak já tam ještě na něco... Audio, *settings*, tak to není... nepotřebujem, žejo?

Výzkumník: Ne ne ne, to ne.

Respondent A1: Pak je *test speaker*, mikrofon. A teď mně to tady, slyšíte? Mně to tady hraje. [Hraje hudba.]

Výzkumník: Ano.

Respondent A1: Mně to tady hraje, že ta zkouška... Nevím.

Výzkumník: Slyším.

Respondent A1: Dám tam *yes*. A teď se slyším jako...

Výzkumník: Jako ozvěnu.

Respondent A1: Jako ozvěnu. Hmm hmm. Tak porad'te ještě něco. Já nevím teda.

Výzkumník: Když byste ještě mrkla jenom jak je tam teda ten mikrofonek, jak je tam to *mute*. Když byste dala to *audio settings*, je to tam úplně poslední. Tak nahoře je kolonka *test speaker*. A já bych se zeptala, vedle máte jakoby vedle reproduktor.

Respondent A1: Reproduktor, ano.

Výzkumník: To tam normálně máte? A dole?

Respondent A1: To tam mám.

Výzkumník: A dole u toho mikrofonu?

Respondent A1: Tam je mikrofon a tady je *test mic*.

Výzkumník: Aby tam bylo zakliklý to první.

[pauza]

Respondent A1: Takže *test speaker*.

Výzkumník: Ano, to máte vedle ty reproduktory zakliklý.

Respondent A1: No... mikrofon test.

Výzkumník: Ano, test mikrofon a vedle máte ...

Respondent A1: Mikrofon? Ne...

Výzkumník: *Internal* mikrofon.

Respondent A1: Tam je mikrofon *realtek audio*. Tohleto tady mám. Všechno je to... teď je tady auto. Teď je tady co mám zakliknout. *Suppress*. Já neumím anglicky, jo...

Výzkumník: Ano, tam máte *auto*. Já taky.

Respondent A1: A to je jako prostě škrtnutý nebo prostě odznačený. Tak to je v pořádku nebo není?

Výzkumník: Máte to škrtnutý, jo? Aha...

Respondent A1: Mám to jako modrý.

Výzkumník: Jo tak to je v pořádku. Hmm. To by mělo být.

Respondent A1: Pak je tam nějaký [laf], *medium*...

Výzkumník: To nic. A potom ještě... potom by to asi mělo být všechno teda.

Respondent A1: No... a i ta síle je poměrně... Na dvou třetinách. Tak já nevím. Tady se mně vobjevuje když teda to dám na ten *test mic*. Tak se tady vobjeví něco ve žlutym.

Výzkumník: Jo, že máte zkusit mluvit. Máte zkusit mluvit do toho. A jestli něco... A teď slyším sebe.

Respondent A1: No, tak takhle já to mám taky, no.

Výzkumník: A když dáte dole to *advances*. Jakoby potvrdit. Tak teď by to nešlo?

Respondent A1: Teď jsem to dala. A slyším sebe. Zase jako... Tak co s tím testem ještě.

Když tam dám *recording*.

Výzkumník: Tak to se přehrajete vy.

Respondent A1: Takže *test microphone*. Mně se tady po straně tady teď... Teď něco vidím.

Tady je audio, tak to je asi v podstatě v modrém. Nebo je to označený. Takže co dalšího místo toho? Audio, ale jsou tam sluchátka teď najednou koukám.

Výzkumník: A to tam teda já mám taky, ale to by snad nemělo mít žádný vliv, myslím. Já se jenom ještě zeptám: jakou jinou aplikaci když tak využíváte?

Respondent A1: My máme Teamsy, Microsoft Teams. Tak když to vypneme a budem se bavit po telefonu.

Výzkumník: Dobře, tak když by vám to nevadilo teda.

Respondent A1: Mně to nevadí.

Výzkumník: Já nevím, jakej máte kredit, abych vám ho takhle nečerpala. Já se úplně omlouvám, že jsou takovýchle komplikace.

Respondent A1: Ne, nic se neděje, takže. Takže to zkusíme takhle, jo?

Výzkumník: Dobře. Tak já vám děkuju, že jste takhle hodná, že mi v tom pomůžete. [07:20]

Vlastně já ten výzkum mám zaměřený na to na působení ředitelů škol, základních škol, v komunální politice. A vlastně snažím se zjistit názory na to, když vlastně působí v té politice toho zřizovatele. Že to někdy bývá takové protikladné a jsou různé názory na to. Já si teda ještě zapnu nahrávání, jestli vám to nevadí.

Respondent A1: Nevadí. [pauza do 08:04]

Výzkumník: Vlastně já vám tady zaručím tu anonymitu, že se o vás nikdo nedozví, že jste odpovídala zrovna vy a ještě se vás musím zeptat, jestli souhlasíte s tím výzkumem.

Respondent A1: Souhlasím s výzkumem.

Výzkumník: Výborně. Jinak teda budou dvě úvodní otázky, pak bude devět jakoby hlavních otázek a pak budou dvě ukončovací. Tak jestli na to můžeme teda jít.

Respondent A1: Můžeme na to jít.

Výzkumník: Tak já bych se nejdřív zeptala, jaký máte vztah k tomu regionu, kde působíte. Jestli jste rodákem, rodačkou...

Respondent A1: Ano, jsem rodákem z regionu a mám tady vlastně předky už z hodně dlouhé doby, původně to byli Němci. Moje babička byla Němka. Ve [název lokality], odkud teda volám, bylo kdysi 75 % Němců, takže já jsem potomek jedněch z nich. Narodila jsem se ve [název lokality] a učím na škole, kam jsem chodila jako žákyně a nikdy jsem nikde jinde nebyla, takže jsem na to háklivá, když by ji někdo hanil.

Výzkumník: [smích] Jasně. Takže vlastně celý svůj život trávíte na jedné škole, když to tak vezmu.

Ano, přesně tak. Kromě pochopitelně studia na vysoké škole. To je jediná výjimka.

Výzkumník: Jasně. Jak vnímáte rozvoj toho daného regionu a toho vašeho města. Myslím třeba výstavbu, finance, školy, vedení města a kulturní akce.

Respondent A1: Když bychom začali od toho posledního, tak tady ve [název lokality] funguje spousta věcí, které se týkají takové té zájmové činnosti, protože to bych řekla, že docela je na lidi spoleh. Takže funguje tady zájmová činnost, když se sejdem. Těch spolků je asi dvaadvacet. Takže si myslím, že to je pozitivum. A léta tady funguje základní umělecká škola, nebo kdysi lidová škola umění. A určitou tradici tady mají také divadelnictví, i když to není až tak na vysoké úrovni, ale pořád si tady pro sebe spoustu lidí dělá takové zajímavé programy, pohádky, divadla. Zkrátka lidi se chtějí bavit. No a co se týče teda té výstavby. Takže hned po revoluci, protože my jsme v podstatě třicet kilometrů od hranic, takže spoustu lidí začalo dělat v Německu, takže si potom ve [název lokality] nakoupili ty domy, které byly ve státním, když to tak řeknu. Takže to vnímám, jako že to město je velmi opravené a to bych řekla, že daleko víc v soukromé sféře než ve sféře městské. Protože těch peněz přece jenom není až tolik. Jinak co se týče výstavby, tak určitě bychom zažili, kdybychom měli o trošku víc bytů, abychom mohli přilákat takové mladé lidi, jako jste třeba vy. Abyste vy šla učit do [název lokality]. A co je problém, tak je trošku problém i parcely. Problém je i výstavba třeba nějakých firem, nebo teď řeknu podnikových objektů. Protože my jsme v kopci, žejo. Takže když jdete dolů, pak do práce a to celý kus zpátky. Takže vnímám to teda jako velmi hezké město, protože tady máme zámek a městem protéká řeka Volyňka. Takže když se na to podíváte seshora, tak je to něco podobného jako třeba Český Krumlov. Samozřejmě to teda berte s rezervou. Takže ten pohled na to město je velmi pěkný. Je dobře, že se udržela taková ta historická část. A co se týče té výstavby těch paneláků a tak dál, tak to se tedy dalo stranou, takže si nemyslím, že by to teda zrovna hyzdilo. Myslím, že je to teda docela hezké město. Šumavské. Jsme 700 metrů nad mořem.

Výzkumník: To je úplně krásný, jak je vidět, že máte k tomu místu vztah, jak o tom vyprávíte, že jste rodačka. To úplně, to je nádherný.

Respondent A1: Jsem říkala, když to srovnávám s Krumlovem, žejo. Ale kdyžtak ještě dodám k tomu zámku, protože ten zámek je docela výborná kulturní památka, která se objevila až v poslední době. Do té doby, řeknu třeba ještě před dvaceti lety, tam bydleli lidé, takže se ta památka celkem uchránila, protože se tam větralo, topilo a tak dál, takže

my máme takovou raritu, že máme na zámku dva stropy, jeden renesanční a jeden barokní. A teď nevíme, kterej vlastně odhalit, aby se to ukazovalo lidem. Tak co by bylo lepší. Takže sto dvacet milionů v podstatě vlastně v letošním roce do toho jde. No a co se týče školy, tak ta naše jedna škola byla původem... My máme dvě budovy. Jedna je v roce 1899 otevřená jako původně německá dívčí škola a my jsme se snažili ji dostat do kulturních památek, což se teda povedlo. Takže máme skvěle opravenou. Opravovali jsme ji deset let postupně. A poslední taková tečka hezká je odhalení takových malovaných stropů. Takže ono to v té naší jedné budově, která je věnovaná žákům prvního stupně, tak trošku vypadá jako na zámku. Tahleta v roce 2018 vyhrála cenu Jihočeského kraje jako nejzdařileji zrekonstruovaná kulturní památka. Takže až pojedete na Pasov, tak vpravo od Volyňky bude svítit budova, a to je ono. Je krásně nasvícená.

Výzkumník: Já trošku [název lokality] znám, když jsme tudy jezdili do Německa.

Respondent A1: No, to je ono. Takže kolem té školy jste určitě jeli. A říkám, od toho roku 2018 má nádherné nasvícen za milion, když to tak řeknu. Takže vypadá to moc pěkně a má to třeba i možnosti určitých barevných efektů. A ta druhá budova...

Výzkumník: Promiňte, že do toho skáču. Můžu se zeptat, ten zámek je soukromý, nebo teda státní?

Respondent A1: Ne ne, zámek je státní. Státní památkový ústav je teď vlastníkem. Jako původně to bylo městské, byl tlak na to, aby to koupilo město, ale to bysme fakt nebyli schopni to zrekonstruovat. Takže to měl Národní park Šumava, který na tom upravil střechu, takže zaplat'pánbu za to. No a pak se řešilo, co bude dál. Takže se povedlo v podstatě představitelům města a památkářům to udělat tak, že opravdu to převzal Státní památkový ústav a teď teda začíná rekonstrukce a teď se podíváme na první otevřené části zámku. Teda jestli bude otevřeno, žejo.

Výzkumník: A můžu se zeptat, váš obor je dějepis?

Respondent A1: Ne, já mám češtinu a hudební výchovu.

Výzkumník: Aha, tak to je taky blízko k tomu umění a ke kultuře.

Respondent A1: No no, to určitě, no.

Výzkumník: To je úžasný. Vy už jste mně vlastně odpověděla i na tu druhou otázku, když jste říkala, že celý svůj život učíte na jedné škole. Můžu se zeptat, jak přibližně dlouho působíte ve školství?

Respondent A1: Od roku 1820, takže čtyřicet dva let.

Výzkumník: Tyjo. To je úžasný. To je fakt úžasný. To vás vobdivuju.

Respondent A1: Já jako dodám, že kdybych si měla vybrat povolání, tak bych si zase vybrala učitelství. Pravda je, že půlku z toho dělám ředitelku, takže to je taky trošku práce malinko jiná. Přece jenom těch hodin s těma dětma neučím tolik, mám jich pár. Takže to je tak asi trošku jinak, no.

Výzkumník: Takže jako paní ředitelka působíte zhruba dvacet let?

Respondent A1: Od roku 1999. To znamená dvacátý druhý rok.

Výzkumník: To je úžasný. To vás vobdivuju. To je krásný.

Výzkumník: A můžu se zeptat, kde jste studovala, vlastně?

Respondent A1: Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích.

Výzkumník: Český Budějovice. A jak vás napadlo se přihlásit vlastně do konkurzu na ředitelku? Co byl ten moment zlomový?

Respondent A1: No tak ono totiž. Jsme totiž každej nějak prožívali, když to řeknu, že po těch zhruba devatenácti letech si člověk říká: „Asi bych měla jít někam jinam, dělat něco jinýho.“ Tak trošku tam začíná ta ponorka. No a v téhle situaci jsem vlastně od roku 1998 kandidovala do zastupitelstva. A tam najednou přišla taková záležitost, že teda přišlo obrovské přemlouvání, abych šla na post starostky. A to mě teda upřímně řečeno v žádném případě nelákalo. Tak první, co mě napadlo, že se chystám do konkursu na ředitelku. Tak jsem to pak musela splnit. [smích]

Výzkumník: To je hezký. Teď bych se vás asi zeptala, když už bychom se vrhli na tu hlavní část. Dneska na ty ředitele jsou jakoby neustále zvyšovány požadavky, nebo tak to vnímám já. A povinnosti jim narůstají. Máte teda čas se angažovat ve veřejném nebo v občanském životě? Myslím, jestli máte čas na nějaké dobrovolnictví, zájmy, politiku. Na politiku asi jo.

Respondent A1: Na politiku... Když to teda zase vezmem odzadu. Tak ta politika, takže... Já jsem kandidovala v Jihočeském kraji do Krajského zastupitelství asi na šestnáctém místě, takže mě nepostihlo to, že bych musela tam nějak dojíždět, protože se jich tam dostalo jenom dvanáct. Takže na to je čas. A v podstatě to bylo díky tomu, že asi trošku možná nevím, z nějakého důvodu, že jsem taková stálice tady na [název lokace] zastupitelstvu, protože tam jsem ještě dýl než ředitelkou školy. O rok. Když to řeknu takhle. No a co se týče koníčků, tak já jsem hrála na klavír, žejo. Dělal jsem přijímačky na konzervatoř, což mně se teda nepovedlo se na konzervatoř dostat. Ráda jsem tancovala a měla takové ty sklony trošku k divadelnictví. No a ve škole se to dá všechno uplatnit. Takže když teda to ochotnické divadlo... potom samozřejmě jako členka jsem skončila, tak jsem založila divadelní soubor s dětma, pěvecký soubor, pak jsme to nějak jako kombinovali

dohromady. Závodně jsem tancovala a byla jsem mažoretka. Takže já jsem založila soubor mažoretok v roce 1993 tady ve [název lokality]. Dodneska... dneska nic, žejo. Ale více méně fungujem. Pokračuje v tom moje dcera a já teda připravuju ty menší děti, ona se zabývá těma většíma. A dotáhly jsme to až na mistryně světa.

Výzkumník: Tyjo. Já vás úplně vobdivuju jako, jak máte ty energie a kolik jste toho zvládla. To je fakt obdivuhodný. Vážně, máte můj hlubokej vobdiv.

Respondent A1: Tak to děkuju. A teda k tomu, že samozřejmě rodinu. Mám dvě děti. A teď si představte, že vobě teda jsou učitelé. Takhle mám dceru a syna, takže dcera má češtinu a hudebku a syn češtinu a výtvarku a učí teda nedaleko. Takže myslím, že po manželovi trošku ty výtvarné sklony. Taky ho zaměstnáváme nějakou grafikou, kdybyste se podívala na naše stránky, tak spoustu věcí z něj vždycky vydyndám, aby nám to udělal, jakoby do konkurenční školy, když to tak řeknu. Jo, takže jo. Je to fajn a pořád je člověk nějak, v nějakým záprahu. Můžu říct jako v Járovi Cimrmanovi: „Vono mě to baví.“

Výzkumník: [smích] To je krásný. Je krásný, že takhle máte pokračování v těch dětech. Že se věnujou stejné činnosti. To je úžasný. Když bych se vás zeptala, lidé ve vedoucí pracovních pozicích jsou ve svém okolí veřejně známí. Myslíte si, že to platí i o ředitelích škol všeobecně?

Respondent A1: Tak na takovém malém městě jako je [název lokality], tak docela jo. Má to svoje klady i své zápory, že jo samozřejmě. Je příjemné, když dětičky, který vyšly a mají už svoje dětičky a říkají: „Já si na vás vzpomínám a dávám svýho kloučka k vám do školy. Vy jste mě měla na hudebku a vy jste chtěla, abych zpíval.“ Tak to je docela milý. No a samozřejmě jste taky na očích. Takže kdybych já si troufla jít po městě bez roušky, tak jsem určitě někde vyfocená. Jo? Takže asi takhle. Jako musí si člověk jakoby trochu vlastně dávat pozor, no.

Výzkumník: No a jak nahlížíte na působení ředitelů základních škol v regionální politice? Myslím třeba tu krajskou, komunální v místě zřizovatele i mimo zřizovatele. Jaký je váš názor na to?

Respondent A1: Tak já si myslím, že v té komunální politice je to docela dobře, i když mnozí říkají, že je to střet zájmů. No. Střet zájmů... Já se nestarám o svůj vlastní majetek. Já plním svoji povinnost, protože chci, aby se ty budovy, ve kterých působím jako ředitelka, aby vypadaly hezky, aby byly opravené a aby to všechno fungovalo. Tak se nestarám o svůj vlastní majetek, ale o to, o co bych se starat měla. Takže pokud to někdo napadá, tak podle mého názoru by to měli napadat spíš ty lidi, který se vo tu školu až tolik nestaraj. Nebo třeba řeší jenom tu pedagogickou činnost. Tím, že jsem v zastupitelstvu, tak mám

šanci řešit i tyhle budovy. A jestliže jsem říkala, že je to z roku 1899, tak to prostě vyžaduje investice a ta druhá budova máme zase z roku 1930, to taky není žádná mladice. Takže je šance prostě nějak tak přesvědčovat ty lidi, aby společný městský majetek byl opraven. Takže ne můj vlastní, ale majetek města. Já z něj jednou odejdu. A buď teda ta budova bude tak trošku dána do pořádku, což si myslím, že je asi potřeba, protože ze všech škol, když to tak vezmete, se na takhle malým městě nedá nic jiného udělat. Jako co z toho udělat? Obchodák? Většinou tam ani ty stropy nejsou přizpůsobené, aby tam mohlo být nějaké zboží nebo něco takového. Takže nám nezbývá nic jiného, než se prostě snažit... No a nebo muzeum, nebo já nevím co. ...Aby v těch školách ty děti byly.

Výzkumník: Takže si myslíte, že to teda škole může přinést nějaké výhody, když vlastně ten ředitel bude působit v nějaké oblasti té politiky? A může to teda přinést i nevýhody? Co by vás jako napadlo? Co může být za výhodu?

Respondent A1: Nevýhoda je právě ten způsob toho, že to občas někdo vnímá jako střet zájmů, což se mně xkrát stalo, že se o tu svou školu starám, protože oni říkají „tvoje škola“. Je to sice hezký, ale říkám, že moje škola to tady bude jenom v tu chvíli dokad já budu tady na tý škole působit a pak už ne. Ale až v odejdu a bude ta škola v nepořádku, tak budete všichni rvát, co tam ta [příjmení respondentky] celou dobu dělala. A jestli teda si řeknete „Tyvole, je to docela dobrý. Vlastně zrekonstruovaná je, tak je to v pořádku.“ Ale za jaké jiné peníze se to dá udělat? Buď teda za dotační, což se nám taky samozřejmě daří, a no a nebo spolupodíl jsou vždycky ty peníze městského rozpočtu. Takže vnímám to víc jako výhodu.

Výzkumník: Dobře. Jak podle vás hodní působení ředitelů základních škol v komunální politice v místě zřizovatele rodiče dětí? Kde je podle vás taková ta hranice, kdy se k tomu jakoby vyjadřovat můžou, a kdy už je to záležitost jenom toho člověka nebo toho ředitele jako neveřejné osoby? Že prostě chci jít do té politiky, tak puď a nikdo mi do toho už nemá právo mluvit. Je tam vůbec nějaká hranice?

Respondent A1: No, jako co se tak úplně tohoto týče, tak jsem se nesetkala s tím, že by to rodiče nebo veřejnost vůbec jako obecně vnímala negativně. Protože zase se bavíme, že jsme... máme sedm tisíc lidí a vlastně, když to vezmete, tak Kolik těch takových veřejných lidí tam je? Je tam nějaký úřad, je nějaká policie, je pan farář no a pak jsou ty učitelé a v nich někde je teda ředitel, žejo. Takže já tadyhle v tom vnímám, nebo nesetkala jsem se s tím, že by někdo řek: „Jdi vodsud, jako přináší to neprospěch.“ To ani ze strany rodičovské veřejnosti.

Výzkumník: Teď jste mi připomněla, já jsem měla nedávno rozhovor s jedním panem ředitelem, a ten taky mluvil vlastně o tom, že známí jsou vlastně učitelé, vždycky to tak bylo, pak ten pan farář, že to je zažitá tradice. To je hezký, že se na tom shodnete. Když bych se zeptala, jaké jsou podle vás důvody vstupu ředitelů základních škol do komunální politiky v místě zřizovatele. Jaký mají ten důvod?

Respondent A1: Tak většinou je to o tom, že jsou to právě poměrně známí lidé a pokud třeba do té politiky nejde mladiček, který má... který odučil třeba dva tři roky, nebo mladice. A už tam se objevuje nějaké takové množství těch lidí, no tak ony ty děti, ze kterých se stali dospělí, měli šanci vás za nějakou dobu poznat. Ví, že umíte bejt přísná, nebo naopak že je ten člověk obětavej. Nebo prostě nějak si to vyberou, a když to vyjde, tak je to fajn. Takže za to můžou, když to tak řeknu, děti, který vyrostou a pak házej ty volební lístky a nebo přesvědčujou z různých těch uskupení nebo stran: „Hele, pod’ za nás.“ No a pak to souvisí s tím, na jaké straně toho politického spektra člověk stojí, žejo. Za koho de.

Výzkumník: No a jaké jsou podle vás důvody, že ředitelé naopak nevstupují do této politiky v tom místě toho zřizovatele.

Respondent A1: A tak oni si právě v tomhle, když jsem se s někým o tom bavila, tak si docela myslí, že musí za nějaké uskupení jít. A nebo musí dát najevo, že „já půjdu jasně za komunisty“, to znamená doleva, nebo za KDU... Prostě dají najevo nějaký svůj profil tohodle toho typu. Politickej. A to maj strach, že uškodí.

Výzkumník: A myslíte si, že může to působení ředitelů základních škol v té komunální politice v místě toho zřizovatele jejich profesionalitu zvýšit, nebo naopak nějak oslabit. Může tam dojít k nějakém posílení, nebo naopak oslabení, když v té politice budou působit?

Respondent A1: Tak já to vnímám, že to trošku toho člověka posílí. Jednak, že má ten pohled na věc trošku širší a není v takovém tom, řeknu, mikrosvětě té školy. A vidí, že dost často se stává, že ředitelé, kteří působí v té samosprávě, tak vnímají, že si nemůžou jenom dupat, protože jsou situace, kdy řekne: „A já to chci, prostě já tady sem od toho a taky vidím, co půjde, protože vím, jaký je rozpočet města, vím, co si můžem dovolit, vím, že taky kromě naší školy tady jsou i další příspěvkové organizace, že je potřeba vopravovat chodníky.“ Takže si myslím, že takovýdle člověk dokáže mít určitý nadhled vodkud kam může a dospět ke kompromisům. A myslím si, že člověk i na tom vedoucím místě coby ředitel k těm kompromisům musí dospět, protože jinak to nejde. Jak s lidmi, tak s rodiči, tak s žáky, život je prostě o kompromisech.

Výzkumník: Takže myslíte, že spíše je to teda to posílení, že oslabení tam nebude.

Respondent A1: Je to posílení. Já to oslabení teda v téhle situaci nevidím.

Výzkumník: Dobře, děkuju. Může politické působení ředitele zasahovat do řízení a orientace školy?

Respondent A1: Tak to by teda v žádným případě nemělo. Nemělo. Určitě jako že se orientuju nějakým způsobem podle politické strany. Oni to ty lidi vědí, že to tak je, žejo. A jsou situace, kdy by to možná trošku jakoby připomněli. Ale rozhodně by to teda zasáhnout do té profesní části ve škole nemělo.

Výzkumník: A můžu se zeptat, měla jste někdy takovýdle dilema, že jste měla k tomu jakoby blízko, nebo že se vám to tam pletlo a nevěděla jste, kudy z toho ven?

Respondent A1: To asi úplně ne. Akorát měla jsem dilema, nebo nepříjemný zážitek v situaci, kdy jsem v zastupitelstvu, protože pár už let jsem tam, tak jsem byla v opozici a to jako nebyla úplně příjemná situace, protože vlastně, řeknu příklad, ředitelé po šesti letech můžou a nemusí dělat konkurz. A když jste v opozici, tak jak to asi dopadne? Že ten konkurz děláte, žejo. Takže to se mně před třemi lety v podstatě stalo, když mi končilo funkční období. Ale pravda je, že si tenkrát docela naběhli, protože na to zastupitelstvo přišlo [nesrozumitelné 31:11] lidí s transparentama. Bylo to takový, ať to teda nedělají, ať mi prodlouží funkční období bez konkurzu. Neudělala to radnice, já jsem teda do toho konkurzu šla, protože jsem to už nechtěla vzdát, když jsem viděla, že ty lidi se tam za mě staví. No a byli jsme tam teda dvě. No a tak nějak to dopadlo. Těch 7:0, když to řeknu tak.

Výzkumník: Ale to je krásný, že...

Respondent A1: No i ty opoziční [nesrozumitelné 31:38] v komisi tak chtě nechtě museli uznat.

Výzkumník: To je krásný, že se za vás takhle postavila i veřejnost a vidí, co děláte vlastně pro tu oblast. To je vobdivuhodný. Vážně teda.

Respondent A1: No, nevidí se to tak moc často. Ale nějak to prostě rozhejbalu tu veřejnost.

Výzkumník: Asi je vidět, že i na tom menším městě mají lidi k sobě blíž, když řeknu. Že se víc znají.

Respondent A1: Hm, jo určitě.

Výzkumník: Já bych se vás ještě zeptala. Myslíte si, že by ředitelé základních škol měli aktivně působit v komunální politice v místě toho zřizovatele? A proč?

Respondent A1: Já bych řekla, že by měli působit, protože každé to město by se mělo snažit taky o to, aby až ty děti vystudujou, tak aby, pokud to aspoň trošku de, tak se třeba taky chtěly vrátit do toho města. A vlastně protože tahle malá města jako jsme my, tak my

tady, když to takhle nepude, budeme mít nedostatek řeknu chytrých, vysokoškolsky vzdělaných lidí. Takže jak říká můj manžel, abysme tady nebyli město starejch a blbejch. Takže si myslím, že tuhleto záležitost dost ten ředitel může do té samosprávy jakoby docela přenést právě z pohledu těch mladších lidí. Ale nejedná se jenom o základku, žejo. Samozřejmě se jedná i o střední školu. Pokud teda jakože tady u nás střední školy jsou dvě, takže pochopitelně i tam je to docela důležité.

Výzkumník: To je krásný, že máte i takovou myšlenku, aby se lidi vraceli zpátky domů. To se moc téměř bohužel nevidí. Že je jim to kolikrát jedno. Já jsem to viděla, nebo zažila jsem to u známých, co mi vyprávěli, že tomu tak nebylo, že se dávala přednost cizím než vlastním.

Respondent A1: No jako, teď já vám řeknu, že já mám na škole zaměstnanou dceru a není to vůbec jednoduchý, ani mezi námi dvěma. Ale někdo mně to vymlouval. Ale já říkala, že já vím, že to nebude lehký. A je to těžší, než jsem si myslela. Jo, to řeknu upřímně. Ale na druhé straně říkám: „Heleď, když má firma, tak řeknu, majitele, tak co udělá se svým synem? Pošle ho ke konkurenci?“ Aby všechno to know-how, které se doma probíjovávalo v tom v obýváku a promýšlelo a vlastně ty děti s sebou leckams vozíte, protože ty malé děti nemáte kam dát, žejo. Takže oni vlastně vyrůstají s tou školou a s tím, že je to důležitý a ví, že teda máma má tady na prvním místě školu. Což mi xkrát vyčetly, že „Ty máš na prvním místě školu a my jsme ti druhý.“ Takže to tak jako vnímám, že přece nepošlu tu vychovanou holku s tím, co jsme tady spolu vytvořily nebo udělaly, v čem byla od malička vychovávána, tak ji přece nepošlu ke konkurenci. To by přeci neudělal žádný podnikatel. Akorát s tím rozdílem, že samozřejmě ta škola není moje, žejo. Ale pokud tak nějak ta srdeční záležitost tam je, no tak chcete pro ni to nejlepší, a když v ty děti věříte, jako já jo, protože vnímám, že je šikovná, i když teda někdy máme spolu dohady velký. No ale jako žila v tom a myslím si, že to bude takovým tím, aby to srdce, aby ta škola fungovala úplně nejlíp, tak si myslím, že tam je, no.

Výzkumník: Je to hezký, že takhle vlastně se vrátila jakoby domů a má k tomu vztah, že tam...

Respondent A1: Jo jo.

Výzkumník: Že vlastně přesně jak jste vo tom mluvila. My se blížíme ke konci. Já bych se vás chtěla zeptat, jestli byste chtěla něco doplnit ke svým výpovědím ještě takhle. Jestli vás něco napadá.

Respondent A1: V tuhle chvíli mě nenapadá. Jenom bych vám chtěla poděkovat, protože to najednou bylo velmi příjemný ten rozhovor. Já jsem čekala, že to bude zase nějaký

dotazník odklikat. Takže je, bylo mi to velmi příjemný, protože vlastně na tohle se mě nikdy nikdo neptal.

Výzkumník: Já děkuju mockrát vám.

Respondent A1: Takže já vám přeju, aby vám to vyšlo, jo. Kdybyste cokoliv potřebovala, tak samozřejmě můžu, můžu jako v něčem přispět, tak budu ráda.

Výzkumník: To jste moc hodná, já se musím přiznat, že mi takhle vodpovědělo málo ředitelů, téměř skoro nikdo, tak jsem vám za to moc vděčná, že jste mi věnovala ten svůj čas. Kdyby vás něco napadlo, co by třeba mělo zaznít později z mé strany nebo z vaší, tak budu ráda. A jestli se mi to podaří dokončit, tak určitě vám pošlu, jak dopadly výsledky.

Respondent A1: Tak to. A já se ještě zeptám, odkud jste, jestli se teda můžu taky malinko vyzpovídat já vás.

Výzkumník: Určitě, já jsem z [název lokality].

Respondent A1: Ježiš, tak mažoretky, to je jasný, tam jsou taky. Chodila jste?

Výzkumník: No, jako malinká, pak už ne. Mně spíš, já jsem spíš byla na tu hudebku. Takže...

Respondent A1: Na hudebku. Ke komu jste chodila? K paní [příjmení zmíněné osoby]nebo do [název spolku]?

Výzkumník: Do [název spolku].

Respondent A1: Jo, no tak to jsou hvězdy. Vod těch jsme se učili, když to řeknu takhle.

Výzkumník: No a jinak [název lokality], to je taky tam. To je moc hezký město. Takže jo, takže tam je to fajn. A studujete kde?

Výzkumník: Já studuju vlastně v Praze, na úkáčku, vystudovala jsem dějepis a občanku a teď ještě studuju vlastně tu andragogiku a management vzdělávání. A příští rok, pokud se mi podaří někde tady najít místo, tak bych začala i učit.

Respondent A1: V Praze?

Výzkumník: Ne ne ne, tady někde na jihu.

Respondent A1: No vidíte to, tak nám pošlete žádost.

Výzkumník: To bych měla asi kapáňko daleko. Ale věřím tomu, že by to u vás bylo skvělý, protože působíte moc mile a líbí se mi, jakej máte vztah k tej škole, to se moc nevidí.

Respondent A1: No, jenomže. Jenomže vono je to někdy těm lidem protivný. Jo jako. Jako může to být někdy. Protože já nevím, jestli to každej uzná tak, jako to vnímáte vy.

Výzkumník: No právě, to bývá těžký.

Respondent A1: Je to těžký, no, jako tohleto.

Výzkumník: Vážně máte můj vobdiv, protože to všechno, co jste udělal pro ten [název lokality] a ještě když ste mi to takhle vyjmenovala a když si to člověk propojí a uvědomí si, že vlastně ta žena nemá vlastně jenom tu práci. A ještě i tu domácnost a ty děti, tak to vážně máte můj hlubokej vobdiv. Ještě do toho ta politika, tak já bych tohle nezvládla.

Respondent A1: Jako co je na tom hodně nepříjemný, jestli teda ještě říkala, co zazní. Když v podstatě dneska sociální sítě a podobně. To není příjemný jo. A hlavně se to daleko víc týká jakoby té politiky než teda řeknu čehokoliv dalšího. Jo, může se to týkat toho hlasování, že hlasujete nějak. To se pochopitelně někomu nelíbí a on řekne, že se tomu diví. Tak to asi bych jediné. S čím se teda těžko sžívám, že když někde na nějakém portálu je teda uvedený zveřejněný článek, ve kterém se vobjeví taky moje méno, jak jsem hlasovala a proč, tak se tomu diví. A to je teda učitelka nebo ředitelka. No tak to příjemný není. Ale s tím člověk teda musí do tý politiky, žejo. Že se něco takového vobjeví vobčas, jo. A to je jedna z věcí, proč ty ředitele do tý politiky jít nechtějí. Protože s tím se samozřejmě... ten článek přečtou i rodiče a samozřejmě i děti, žejo. No a teď s tím nějak bojujte. Pravda je, že jsem neměla situaci, že by na mě křičeli rodiče kvůli tomu, kvůli nějakému článku, to určitě ne. A děti už vůbec ne, jo. Takže to jako musím říct, že je nepříjemný.

Výzkumník: Mnoho lidí kolikrát bývají zlí. To tak bejvá, bohužel.

Respondent A1: Bohužel ale je to tak. Prostě to jsou ty lidský vlastnosti. Nejsme jenom dokonalý. Musím teda říct, že teď ta situace kolem Covidu tak docela ty charaktery taky ukazuje. Protože my jsme všichni vytržený z komfortní zóny. V podstatě to, na co jsme byli zvyklí, prostě všechno musí jít úplně jinak. A ne každéj to dobře snáší. A ne každéj si dokáže představit, co je pod tím časem, abyste se teda přečetla a vytvořila zase nějakou směrnici a zase nějakéj dodatek ke školnímu řádu. A to už nemluvím o IT, protože já vůbec teda na to nejsem odborník, to jste viděla. Takže zaplaťpánbu za moji dceru, která se do tohohle pustila, takže to funguje. Najednou ze dne na den musí učit přes obrazovku, žejo. Když to vezmete. Prostě na to zvyklí, po čtyřiceti letech pro mě. Pochopitelně ale je to nepříjemný, ale musím teda říct, že mě to docela baví.

Výzkumník: Mně právě přišlo, že teď tahle, nebo že to všechno hodili vlastně na ty ředitele, že z toho ministerstva skoro nic nepřišlo, žádný instrukce, když jsem se teda na to dívala třeba já, protože mě to zajímalo, jak se to řeší. A najednou všichni plavte a vyřešte to sami. Tak to říkali ze dne na den. A ještě pak to měnili kolikrát. Tak jsem si říkala, že člověk na něčem pracoval a najednou prostě mu to zničí tu práci a musí zase něco vymyšlet narychlo.

Respondent A1: No. Informace jsou na poslední chvíli, když to vezmete. Rodiče už si zvykli na to, že třeba zavolaj, nebo se informujou a já řeknu: „Heleďte se, vy ste to slyšel včera v televizi, žejo? Já taky.“ Jako my nedostanem ty zprávy dřív. Takže jako to je teda docela jako nepříjemný. Ale co mně na tom vadí je, že to přestává bavit ty děti. Ono je to ze začátku hodně bavilo a teď už se nám všem jeví, že jsou trošku apatické, nebo že už se prostě ani neučešou a neoblečou a kamera... A že to prostě není tak úplně takový jako jak by to mělo bejt. Sociální vazby. Už ani se [nechtějí nebo nesmějí 41:38] tajně scházet nikde, jako to bylo třeba na podzim ještě nebo před Vánoce tak to je jako docela škoda, no. Tak nevím, jak to zase dáme pak dohromady. Lituju ty děti, jo. Jako že vlastně přichází o to krásný, když řeknu vosmáci devátáci. Pokukování jeden po druhym, sportování takový. Všechno pryč no. To ještě děláme ve škole každej rok školní slavnosti. A na závěr školního roku, kdy vyhodnocujeme premianty školy, kde vyhodnocujeme sportovce školy. No a každá, nebo na každá třída, ale často se to objeví. Má svoje vystoupení. No a to vlastně už vloni nemohlo být. Pak děláme rozsvícení vánočního stromu u školy, pasování budoucích prvňáčků, školu nanečisto... A tohleto všechno prostě je pryč anebo online.

Výzkumník: To je krásný, kolik máte těch aktivit. Já věřím, že se to brzy k tomu vrátí a všechno bude snad v pořádku. A když tam budou takový lidi, jako jste vy, tak to bude dobře.

Respondent A1: Ježíš děkuju, děkuju mockrát. Já vám přeju hodně zdraví, štěstí, všechno ať se vám vyvede a když se někdy vozvete, bude mi to milý. Jo?

Výzkumník: Děkuju moc, jste moc hodná. Moc jste mi pomohla. Mějte se krásně. Ať se daří.

Respondent A1: Vy taky.

Výzkumník: Na shledanou.

Respondent A1: Na shledanou

Rozhovor s respondentem A2

Výzkumník: Dobrý den.

[pauza]

Výzkumník: Dobrý den.

Respondent A2: Dobrý den.

Výzkumník: Tak to funguje nakonec?

Respondent A2: Nějak nám to nefunguje. Jako vy mě slyšíte. Já vás taky slyším, ale já vás nevidím.

Výzkumník: Jo, tak já pustím kameru, jestli vydržíte vteřinku. Dobrý den. [pauza] A teď?

Respondent A2: Jó, vidím, jó. Dobrá.

Výzkumník: Jo? Já teda vás nevidím.

Respondent A2: Vy mě nevidíte?

Výzkumník: Ne ne ne, dole je taková ikonka, kamera. A tam je jako video. Vy to možná máte škrtlý.

Respondent A2: Kde? Jo, tadyhle. Už to vidím.

Výzkumník: Kdy to zkusíte... Dobrý den.

Respondent A2: Dobrý den [smích].

Výzkumník: Já vám mockrát děkuju, jste moc hodná, strašně mi pomáháte tímhle tím. Protože už se mi čas taky trošku nakrátil a potřebuju už mít nějaký výsledky. Takže jste předposlední respondent. Já provádím výzkum vlastně na působení ředitelů základních škol v komunální politice v místě zřizovatele. A já jsem koukala, že vlastně i vy tam působíte, jestli se nemýlim.

Respondent A2: No [smích], jo, působim no. Trošku jo. Trošku víc asi než bych chtěla. [smích]. Mám zastupkyni, ta si dělala čaj a učíme jinak online, takže.

Výzkumník: Jasně. Já jsem si na vás takhle vzpomněla skrze holky, [jména dcer], že jsme chodily spolu do třídy. Tak jsem si říkala, jo paní [jméno] určitě jako učí. Tak jsem si jako řekla, jestli byste mi i vy nepomohla. Tak ještě jednou takhle děkuju. Jestli bychom teda mohly k tomu přistoupit. Tak já se vás takhle na začátek musím zeptat, jestli souhlasíte s výzkumem.

Respondent A2: Určitě. Jinak bych se nepřihlásila.

Výzkumník: [smích] Jestli vám nebude vadit, že to budeme takhle nahrávat.

Respondent A2: Ne, nevádí.

Výzkumník: A jinak bych vám chtěla říct...

Respondent A2: A jak jsem vám říkala, byla bych ráda, kdybyste kdyžtak vyškrtla...

Výzkumník: Určitě.

Respondent A2: Nebo vždycky, když třeba řeknu ten název obce nebo té školy, tak jestli byste to třeba tam nedávala, jo.

Výzkumník: Jasně, to určitě ne.

Respondent A2: Protože nikdy nevíte, kdy to bude kdo...

Výzkumník: Já vím. Já vím. Určitě tam nebude, já už jsem, když jsem něco přepisovala, taky jsem tam vyškrtávala, tak se nebojte. Tak jestli teda můžeme takhle začít hned, tak takhle v úvodu bych se vás zeptala, jaký máte vztah k tomu danému regionu, vlastně kde působíte? Jestli jste třeba rodačka, nebo jste se tam odstěhovala...

Respondent A2: Ne, nejsem rodačka. Já pocházím z [název regionu], vlastně ze středních Čech. To je vlastně asi padesát kilometrů od Prahy. A na [název regionu] jsem se přivdala a vlastně od roku 2005 bydlíme tady v [název lokality]. Takže jsem v podstatě taková náplava, jak říkají. Ale zase už nějakých patnáct, devatenáct, osmnáct let tady vlastně bydlíme, no.

Výzkumník: Tak to už jste domácí.

Respondent A2: No, ale von takovej ten. On tady je takovej ten místopis hodně jako důležitěj bych řekla. A jako poznávám to vlastně. Poznávám to vlastně. Jo? S těma lidma, když jste v kontaktu, tak to poznáte. Samozřejmě ze začátku žejo, když se sem přistěhujete, někam se přistěhujete, tak vlastně získá takový ty informace, když se o někom povídá, tak vlastně ty lidi neznáte a postupně to začnete poznávat a nakonec zjistíte, že všichni se všema jsou nějak příbuzný jo a nakonec zjistíte i ty vazby, že třeba manžel pochází ze [název lokality] a jeho rodiče třeba vlastně z [název lokality], to je tady kousek vod [název lokality]. A dědeček je ze [název lokality].. Takže taky tak trošku ty vazby, jo. Že ty lidi, který znají, takže v podstatě se známe všichni, žejo. Jsme všichni příbuzný.

Výzkumník: To je pravda. A nejlepší je, když se ty jména začnou ještě míchat. Tak se říká někde po chalupě, to je úplně šílený. To znám vod babičky.

To je právě přece jenom tady nějakých devět set asi, devět set sedum, vono se to různě, jak se ty lidi stěhují. Přes devět set do tisíce obyvatel máme, takže se ty lidi znají, žejo. A každej, kdo se přistěhuje, tak dycky se zbystrí, kdo to je, co to je, jo. Jestli to bude problém, nebude, jo. Nebo i ty stavby, žejo. Když se staví, tak jako. To budou dobrý lidi, nebo to jako... jo. To na to se docela hodně tady jako, no. To se řeší, no.

Výzkumník: Jak vnímáte vlastně rozvoj toho daného regionu nebo té obce, ve které působíte, žijete?

Respondent A2: Já si myslím, že se tady jako hodně, hodně jako snaží jednak do tý infrastruktury, to znamená opravovat, opravovat vlastně školku, školu, všechny silnice, kapličky vlastně. A jak ta obec je spádová a ještě kolem jsou k ní přidružený ty obce menší, tak se vždycky snaží i starosta i to zastupitelstvo, aby se vždycky něco opravilo a udělalo, jo. Aby prostě ty lidi byli spokojený. A hodně vlastně se na to dbá. I vlastně to zastupitelstvo má zastoupení v těch obcích.

Výzkumník: Já bych se vás zeptala jak, jestli to teda není moc osobní, jak dlouho působíte ve školství?

Respondent A2: Já jsem vlastně skončila v roce 1992 pedagogickou fakultu. Pak jsem nastoupila hned na místo do malotřídní školy v [název lokality]. A hned vod září. A pak vlastně jsem šla na mateřskou krátce, protože pak se narodil v únoru syn [jméno syna] v roce 1993. No a pak vlastně v devadesátym pátym se narodily děvčata [jména dcer]. No a od roku 1997 jsem potom hned nastoupila na [název školy]. Nejdřív jako zástup na [název a lokace školy], jak je. No a vod toho roku jsem vlastně už tam byla trvale až do toho roku 2007, kdy jsem potom nastoupila sem do [název lokality]. Na pozici vlastně tý ředitelky.

Výzkumník: Jste mně vlastně odpověděla i na tu další otázku. Takže vy jste rovnou do [název lokality] nastoupila jako vlastně paní ředitelka.

Respondent A2: Nó, hm.

Výzkumník: Můžu se zeptat, jaký byl důvod, jaký byl ten impuls, že jste se přihlásila vlastně asi do výběrového řízení na tu ředitelskou funkci?

Respondent A2: Já jsem vlastně nikdy vo tom neuvažovala. Vždycky, když se doma mluvilo vo nějaký kariéře nebo něco, já jsem vždycky říkala manžel: „Hele, ty si dělej kariéru, já se budu starat o děti.“ Protože manžel je strojař, inženýr, jo. A je docela takovej ambiciózní. A vlastně už hned asi dva nebo tři roky po škole byl ve vedoucí funkci a byl jako tim nadšenej a bavilo ho to. A tak já vždycky říkala, že já se budu starat o ty děti a vo tu domácnost, protože mě to baví. No ale pak jsem měla zástupkyni na škole, jméno zástupkyně], která vlastně působila na škole v [název lokality] jako... Když skončila po škole, tak to vlastně byla její první škola. A měla jsem na tu školu vazby. Tak nějak přišla za mnou a říkala: „Představ si, v [název lokality] ...“ A my jsme tady vlastně začali stavět tenkrát. A říkala: „Hele, v [název lokality] bude končit paní ředitelka. Nechtěla bys do toho konkurzu? To je taková malá školička, to by bylo něco pro tebe.“ Já říkám: „[jméno zástupkyně], ty si se zbláznila, ne. Já?“ Já jsem takovej mírumilovnej člověk a každým chci být zadobře. A jako spíš jsem takovej stmelovač a nemám ráda konflikty. A

říkám: „Hele, asi ne.“ No, pak jsem přišla domu a říkám to manželovi a dětem nějak při večeři a on: „No proč by si ses nepřihlásila? Tak se přihlaš.“ To jsme tady už asi bydleli, protože jsme se nastěhovali 2005. Holky tady vlastně měly desátý narozeniny, tady slavily. Takže to bylo v roce 2005 a tohle bylo v roce 2007. No a tak jsme tak seděli při té večeři a říkám, že já nevím jako. A on: „To víš, že jo.“ A děcka: „Ale mami, to bychom nešli sem do školy, my bysme chtěli do [název lokality].“ Já říkám: „To víš, že ne. Prosimtě, vždyť se sem ani nedostanu, to budou zájemci jiný, jo.“ No tak potom jsem vlastně i s tou [jméno zástupkyně] o tom mluvila a šla jsem se sem do té školy podívat za pani ředitelkou, se kterou jsem se domluvila a navštívila sem jí a prošla jsem si tu školu a říkám: „No, to by nebylo špatný, jako mít doma tu práci a prostě někam posunout zase tady to školství.“

Respondent A2: Vůbec jsem si to neuvědomila, v té době jsem vůbec neměla potuchy, co vlastně to obnáší to ředitelství, jo. No a tak prostě. Rodina to vodsouhlasila, pak jsem šla za našim ředitelem, panem [jméno ředitele] ještě, a říkám: „Heleďte, vy mě znáte. Vy víte zase tu práci, co to obnáší. Myslíte, že bych to zvládla? Nebo jak to vidíte?“ A von: „No zvládla byste to, to víte že jo. Ale musela byste trochu přitvrdit.“ Jo jako že bych musela bejt jako tvrdší. „Vy jako jste hodně...“ jak mi to tenkrát řekl? Že jsem hrozně jako jemná nebo takhle, jo. A já říkám: [pauza, respondentce zvoní telefon a ona ho zvedá 11:18-11:55]

Výzkumník: Máme přerušit? Potřebujete něco vyřídit?

Respondent A2: Ne, to my vyřídíme. Jak myslíte, že to bude dlouho trvat?

Výzkumník: Vycházelo mi to zhruba tak na tři čtvrtě hodinky až hodinku.

Respondent A2: Jo, tak v pohodě.

Výzkumník: Takže vlastně za to může rodina a kamarádka...

Respondent A2: Ano, šla jsem za tím panem ředitelem a ten potom řekl, vlastně že... Pak mně pustil i do počítače a všechno. Říkal: „Hele, tadyto si prostuduju, tohlencto, tohleje dobrý a to.“ Takže ten mi hodně jako pomoh na tom začátku, no. Takže v podstatě kamarádka a kamarádka.

Výzkumník: Je štěstí, že pan ředitel byl takhle otevřený a že vám vlastně i ukázal, co to obnáší.

Respondent A2: Hmm, jako. Samozřejmě neukázal všechno, žejo. Ale prostě takový věci, který sou důležitý asi proto, abych se rozhodla.

Výzkumník: Takže jste se vlastně pomalu zabydleli v [název lokality], vy jste tam začla v podstatě jako paní ředitelka a pak jste vstoupila do zastupitelstva a kandidovala?

Respondent A2: Hmm. No a potom to až zas tak takhle nebylo, protože tady byli leta v zastupitelstvu prostě nějaká skupina lidí. A když jsme se sem přistěhovali, tak potom byly ty volby asi v roce 2008, myslím. Nebo devět? Osum. Nebo tak nějak. Ne šest, 2006. No a tenkrát vlastně vstoupil... Oslovila určitá skupina lidí manžela a ten byl na kandidátce. No a dostal se do zastupitelstva. Tenkrát hned po roce, co jsme tady bydlel. No a ten byl vlastně v zastupitelstvu do minulých voleb, no takže asi dvě funkční období. No a pak vlastně, teďka při těch posledních volbách mě oslovil pan [jméno osoby] z [název lokality], že by jako chtěl udělat takovou skupinu, která by taky jako působila tady na [název regionu]. A tak jsem do toho šla s nim. S tím, že teda určitě nechci bejt starostka, že bych jako chtěla zůstat na týhle pozici, ale že jako ráda jako se zapojím do nějakých činností, co je třeba.

Výzkumník: Takže vlastně máte teda první období, když to tak vezmu.

Respondent A2: První. Hmm.

Výzkumník: Když bychom se dostaly k té hlavní části, tak bych se vás zeptala, protože při dnešní době hodně narůstá těch povinností těm ředitelům a taky se zvyšují požadavky na ně, nebo aspoň na mě to tak působí. Zbývá vám teda čas ještě se angažovat nějak v tom veřejném občanském životě? Vy jste vlastně už zmínila tu politiku. Ale třeba nějaké zájmy, dobrovolnictví...

Respondent A2: No je to hodně náročný, jak říkáte. Protože ta administrativa a všechno kolem, jo. Všechny projekty, co sou, evropský. A snažíme se vlastně jít do všeho, co kdy můžeme získat nějaký peníze. Do [iropu] Z něj jsme taky získali peníze na odbornou učebnu a teďka v podstatě se nám podařilo díky tomu, že vlastně jsme to tak nějak tlačili i přes to zastupitelstvo, takže se nám podařilo získat dotaci na přístavbu školy, takže vlastně v době Coronaviru my tady přestavujeme celou školu, nebo celou školu... pavilon školy. Takže si jako na jednu stranu... Je to hodně náročný, ale pro mě zase jsou důležitý ty kontakty s těma lidma a třeba i ty koníčky, protože ráda třeba hraju volejbal a jezdím na kole a stýkám se s lidma. Ale nechala jsem si vopravdu jenom ten volejbal a potom takový to setkávání, třeba jednou za měsíc jsme se setkávaly s bejvalýma ředitelkama a pracovníci třeba v důchodu co jsou. Tak jsme měly takový dýchánky. No babinec.

Výzkumník: To je hezký.

Respondent A2: No a prostě když měl někdo nějaký narozeniny v tom měsíci, tak udělal nějaký občerstvení pro tak deset patnáct lidí a sešli jsme se tady ve škole. Máme cvičnou kuchyňku, kde jsme se sešli a prostě popovídali na dvě, na tři hodinky a prostě jsme naplnili takový ty vazby sociální. No takže jako tohle je pro mě důležitý. Potom vlastně

už není čas jako na nic jiného, no. Protože přece jenom to není osmihodinová pracovní doba jo. Někdy jste tady do tří, někdy do pěti. Nebo si něco nesete domů. A potom ještě... Jo a musíte si ten čas nějak uspořádat. A taky nějaký rodinný povinnosti, žejo, takže. Řekla bych, že to je vo tom managementu, vo tom čase si to jako uspořádat, no.

Výzkumník: Já bych se vás dál zeptala, protože lidé v těchle vedoucích pozicích jsou ve svém okolí veřejně známí většinou. Myslíte si, že to platí i o ředitelích škol? Že je znát v okolí hodně?

Respondent A2: Asi... asi... Myslim, že ty lidi, co... nebo rodiče dětí, co sem chodí žejo, tak mě znají. Nebo děti. Ale potom třeba... Nevím jestli třeba u těch potom starších lidí, který, který vlastně ty děti už tady třeba nemají. Ale zase sem chodí... děláme zahradní slavnosti, žejo. Takže ty babičky dědečkové sem taky přijdou, jo. Tak asi jo, no. A je fakt, že já si to třeba nepřipouštím, nebo si to tak neuvědomuju možná. Ale že mi to teď několikrát třeba zástupkyně řekla: „Hele, ty si ředitelka, na tebe koukají jinak.“ Nebo tebe berou jinak. Já říkám: „Proč by mě měli brát jinak?“ „No protože si ředitelka. Prostě ty když někam přijdeš, tak je to něco jiného, než když bych tam přišla já nebo jakejkoli jinej učitel.“ A jako já si říkám, sem normální člověk, žejo. Ale je fakt, že prostě říkaj, že co sem tady, že se to školství tady jako pohnulo, že i ta, já jsem se snažila, aby ta škola tady... aby nebylo takový šedivý všechno, takže jsem se to snažila jako rozsvítit a prostě opravovali jsme každé rok něco a prostě fakt i do těch projektů. A i učitelé se snažili hodně. Takže je to tady i na tý škole vidět, jako říkaj, kdo sem přijde po delší době, že je to jako znát. Vono je to jako dlouhodobý, protože jak to děláte už dlouho, tak jak se začlo v tom toce osum, žejo a pomalu, tak vono potom, když sem přijde někdo najednou a říká: „Ježiš, tady to bylo takový a teďka je to takový hezký.“ Jo, tak máte z toho taky radost.

Výzkumník: To je pochvala. Je vidět, že jste udělala kus práce.

Respondent A2: Jo? Že jako když se to dělá prostě v jednom roce a postupně každým rokem, žejo, tak vám to tak nepřijde, říkáte si, no ale je to hrozný, dyť já vlastně vod toho roku 2008 vopravuju jenom školu, jo. A teďka znova zase přístavbu. Takže říkám, že my jsme začali stavět v [název lokality], s manželem jsme vždycky všechno připravovali doma, protože jsme si to dělali sami s rodičema, jako s dědečkama. Děda manželovo byl zedník, takže to nám hodně pomáhal.

Výzkumník: Tak to jste měli dobrý.

Respondent A2: No, ale vlastně ne všechno jsem znala. Když jsme dělali zateplení školy a dávali si marmulit a teďka to tady natáhli a já říkám: „Tohle se mi vůbec nelíbí, podívejte se, jak je to natažený. A ještě jste skončili v půlce. To nemůžete. To musíte

skončit prostě na rohu.“ A voni: „Prosimvás ženská se do toho sere.“ Takhle žejo. A já říkám: „Vím, že se to prostě musí udělat do kraje, aby to tam nebylo vidět to napojení. To předěláte. Já na to nebudu tady každéj den koukat, když puđu z jídelny, tak to uvidím.“ Takže mi to pomohlo to, co jsme vlastně dělali doma, že jsem se v tom trošku vyznala a že jsem se vlastně zase nenechala...

Výzkumník: Opít rohlíkem.

Respondent A2: No... no...

Výzkumník: Tak to je dobrý, že jste už vlastně takhle měla tu zkušenost.

Respondent A2: Jo, asi jo. Tak já jsem říkala, že jsem asi nějakěj stavebník.

Výzkumník: A to je hezký.

Respondent A2: Já kdybych měla bejt manažer, tak já když jsem začala vlastně v tom roce sedum dělat takovej jako kurz pro vedoucí zaměstnance, tak tam přišel pan doktor [jméno osoby] a přečet takovej fejeton, co dělá ředitel, jo, vod rána. Bylo to na celej list papíru. Že ředitel ráno vlastně přijde do školy, zkontroluje kotel, zajde za kuchařkama a prostě... a teďka když odchází, tak zkontroluje zase ... A to je vlastně vono. Že vy prostě během toho dne se tak hrozně přepínáte z různých těch funkcí, jednáte s rodičema, jednáte s dětma, jednáte s učiteľema žejo. Pak se musíte nějakěj výlet, jo. A že prostě máte takovou různorodou činnost.

Výzkumník: Tak je vidět, že teda jste veřejně už známá, když to lidi voceňujou, tak asi jo.

Respondent A2: No já se snažím zase až takhle, abych byla hodně ve spolcích, třeba jak jsou ženy, jo. Tak to sem třeba ve spolku, kulturním spolku tady v [název lokality], že se vydává čtení pro lidi. Vlastně pro to naše okolí. Takže tam přispíváme i jako škola. Snažím se tam jako vždycky aspoň dvakrát do roka napsat nějakěj článek vo tý škole. A dycky, když máme nějakou akci, tak i učitelé, aby tam jako přispívali. A děti, žejo. Organizujeme regionální soutěže [název soutěže]. Možná že jste vo tom taky slyšela.

Výzkumník: Slyšela, to jo.

Respondent A2: Má asi dvacátej sedmej nebo dvacátej osmej ročník. Takže se snažíme udržovat i ty tradice a ten kulturní spolek to je taky taková skupina lidí. Divadelníci. A já teda jsem tam zapsaná, ale vyloženě abych chodila na ty schůze, to jako zase pro mě je to hrozně ztráta času na jednu stranu, ale na druhou stranu bych se tam ráda šla... ale prostě už nemám taky sílu. Takže já sem si vybrala ten volejbal, ta skupina lidí mi vyhovuje a ráda se pohybuju. No a prostě pak si vybírám kam puđu, žejo.

Výzkumník: Stíháte toho hodně. Vážně. Bych se zeptala dál, jak třeba nahlížíte na působení ředitelů základních škol v regionální politice. Myslim třeba tu krajskou, komunální

v místě zřizovatele nebo i mimo toho zřizovatele. A pokud teda v některé této oblasti působí, může to přinést škole nějaké výhody? Jako například mediální reklamu nebo větší atraktivitu pro ty zákazníky, žáky, jejich rodiče. Nebo naopak to může přinést nějakou nevýhodu? Třeba nedůvěru s ředitelem, třeba kvůli jeho politickým názorům. Jak na to nahlížíte vy?

Respondent A2: No já si myslím, že jako ředitel by neměl být jako vyloženě nějak hodně orientovaný na něco. Že by měl vlastně... Aspoň já se snažím nedávat, nedávat jako... tu svoji víru třeba jo v něco. Protože aby to bylo otevřený jako pro velkou část rodičů nebo dětí. A přijmout vlastně ty děti, žejo. Každý vyrůstá v nějaký rodině, má nějaký vlastně... každá rodina má nějaký svoje tradice, má nějakou víru, nějaký prostě přesvědčení a teďka vy musíte přijmout... to srdce musíte mít otevřený, žejo. Takže si myslím, že když se nějaký ředitel třeba specializuje jenom na něco, tak že to není dobře. Jo... a nevim, jestli bych chtěla být jako ve vyšší politice, to určitě asi ne. A i jako bych řekla, že mi nevyhovuje ta pozice i v tom zastupitelstvu. Jo, protože já nejsem vyloženě ten typ, že bych prostě hrozně moc chtěla věci prosazovat nebo být vidět hodně. Ale když prostě zase něco chci, tak si zase za tím jdu, jo. Takže si myslím, že asi... ale může to... Zase si myslím, že to může tý škole přinést, když samozřejmě vesnická škola... vidím to, že to je úplně něco jinýho než ty městský školy, jo? Tam je zase úplně jiná rivalita těch škol, jo. Tady na tý vesnici bych řekla, že to je hodně o vztazích a to mně vyhovuje. Jo, ty vztahy budovat, hezký vztahy s dětma, s učitelem, jo. Protože o tom myslím, že to je to nejvíc. Jo, to že budete umět já nevim, vyjmenovaný slova, že jo a já nevim, že tamhle na Aljašce co je všechno, tak to prostě si můžete najít, jo. Ale ty vztahy si myslím, že jsou hrozně důležitý. I do budoucna těch dětí. Jo, že si to nesou prostě to, že měli nějaký přátelství. A vidím to, že když si na tom... když se to buduje, tak ty děti se setkávají, jo. Po škole. Maj i dobrej vztah k těm učitelům a vlastně zvou je na ta setkání. Jo, třeba tady sou padesátníci, šedesátníci, kteří zvou vlastně ředitelky a učitele na svoje setkání, na svoje pařby v podstatě, jo. A to si myslím, že to je hrozně důležitý, nebo je to takový typický pro ty venkovský třeba školy, kde se udržují ty vztahy, nevim, jestli je to tak taky u těch městských, i když ty městský školy jsou zase... Tam si to udržují trochu jinak, žejo. Spíš ty spolužáci, jo.

Výzkumník: Přesně tak. Máte asi pravdu. No a když bych se zeptala, jaký máte teda názor na to, když ředitelé v té politice působí. Myslíte, že to je dobře nebo špatně. Jak byste to hodnotila vy, tuhleto problematiku?

Respondent A2: No určitě můžou vlastně ovlivnit to školství, žejo, nebo tu... Vidim teďka jako ředitelka, když jsem jednala se starostou nebo s místostarostou, tak jsem říkala: „Heleďte, bylo by to potřeba, abysme se zamysleli nad přístavbou školy, už se už je třeba... prostě ty třídy rozdělovat.“ Jo a pořád se o tom mluvilo jenom. A vždycky když jsme se tady seděli, tak jsme koukali po tý škole, po tom pozemku, kam by se udělala nějaká přístavba, ale v tom momentě, kdy vlastně už jsme to dali do programu, jo. A najednou sem byla v tom zastupitelstvu a když jsme se tam sešli na tom prvním jednání, co je priorita, tak prostě najednou z toho vyšlo školství, že by bylo jako důležitý a teďka sem to tam mohla ovlivnit. Mohla jsem teda tam říct, proč to tak je. I když jako ředitel sem na ty zastupitelstva chodila třeba s výroční zprávou nebo když se něco projednávalo ohledně školy, tak jsem tam taky chodila a nebyla jsem jako zastupitel. A řekla bych, že teďka se mnoho... ovlivnim to mnohem víc. Víc se ve škole udělá nebo jo... v tom... v tom programu je to už zabudovaný. A teďka se vlastně řekne: „Jo, bylo by potřeba teda udělat projekt rovnou, a prostě budeme se dívat na nějaký dotace co vyjede a můžeme to tam jako dát. Ale musí ten projekt být připravený.“

Výzkumník: Takže myslíte, že to teda může přinést výhody.

Respondent A2: Výhody, jo.

Výzkumník: Spíš výhody než nevýhody? Když se takhle ještě zeptám.

Respondent A2: Spíš bych řekla, že výhody.

Výzkumník: A jak podle vás hodnotí působení ředitelů základních škol v komunální politice v místě zřizovatele rodiče dětí? A myslíte si, že je tam třeba nějaká hranice, kdy mají právo do toho jakoby zasahovat nebo mluvit říkat mu: „Prostě nechodte, to není dobrý.“ Nebo je to čistě jenom vlastně na tom řediteli a jeho rozhodnutí jestli do ní vstoupí?

Respondent A2: No já jsem to vnímala tak, že když jsem, když jsem vlastně šla na tu kandidátku a mluvila jsem třeba s místostarostou, kterej byl na jiný kandidátce, tak říkal: „Ty budeš mít hodně hlasů, protože tebe rodiče znají a oni tě budou volit.“ Jo. A já říkám: „Proč myslíš?“ „No protože si tady pro školu hodně udělala.“ Jo. Takže možná že i tímhle, že i prostě i když se snažim jako nejsem ten typ, že bych pořád se někde objevovala a chtěla být jako vidět jo. A že já jako vždycky se spíš snažim strkat ty učitele, aby taky prostě... třeba když máme tu zahradní slavnost, tak ji uvedu jo, ukončim nebo něco představim, ale snažim se, aby jako ty učitelé jo, taky se tam prezentovali. Ale jako potom du třeba, popovídám si s těma rodičema nebo s babičkama žejo. Jo takhle třeba prostě na tý zahradní slavnosti, že to je příjemný jako setkání, ale je to možný, že jako oni to vnímají jako klad, že třeba můžu ovlivnit to školství. A jako teďka to vidím,

že zase jako zastupitelka a jako ředitelka vidím, co se třeba v té obci bude dít. Co vlastně se připravuje za akce, jo. Předtím jsem takhle měla opravdu jenom to školství, jo? Jenom tu školu. A když jsem šla za starostou, tak jsem mu říkala vždycky jenom vo tý škole. Teďka už mám ten přehled větší, co se děje kde, co se ... jo? Takže myslím, že to je jako přínos, ale je to náročnější jako třeba pro mě. Jako pro ředitele nebo jako osobu. Tak jako. Fyzickou osobu, protože je toho hodně. A teďka na ta zastupitelstva se taky musíte připravit, žejo. Dostanete nějaký ... program. A teďka se tam vo něčem rozhoduje. A tak jako mně je blbý tam přijít a sednout si a teďka nevědět, o čem je řeč. Takže jednak se teda připravím na to, kouknu se, co se bude projednávat, prohlídnu si třeba ty jednotlivý body, připravím se na to. Takže tohle taky zabere čas, to není... někdy si musíte něco nastudovat, abyste k tomu mohli minimálně třeba něco se vyjádřit a ne tam jenom sedět a prostě zvedat jenom ruku.

Výzkumník: Takže vlastně si myslíte, že když takhle ty rodiče na to nahlíží, tak myslíte, že na to nahlíží pozitivně z vašeho pohledu.

Respondent A2: Myslím, že pozitivně.

Výzkumník: A myslíte si, že to třeba je taky ovlivněno tím, že ta obec, kde působíte, je menší? Než třeba na větším městě by to mohlo být vnímáno třeba negativně.

Respondent A2: Heleďte, možná jo. Nevím. Já to vždycky srovnávám s těma [název lokality], protože nikde jinde jsem jako to nezažila a vím, že třeba na tý [název školy] tam je učitel, který byl v zastupitelstvu. A že na to nenahlíželi třeba jako ty učitelé. Jako s kým jsem zrovna mluvila, jo. Tak třeba k němu zrovna neměli dobřej vztah, jo. Jako neměl dobrou pověst.

Výzkumník: Mě teď možná napadá, že je to právě o těch vztazích, jak jste to hned zmínila na začátku. Budovat je, tak to je opravdu důležité.

Respondent A2: Ale třeba vim, že třeba pan ředitel z té [název školy], ten prostě říkal: „Já do žádný politiky nechci.“ A má na to názor takhle třeba dost lidí říká: „Hele, já tam nejdu. To v žádným případě, jo. To prostě mně to za to nestojí. Jako za ty nervy a to.“ Nevím no. Zase tady je to... Tam je to o stranách, žejo. Třeba ve větších městech. A tady prostě mně připadá, že sice se udělají na nějaký strany, jo, ale potom je to tam vlastně spíš, že tam jde o ten stejnej zájem. Není to o tom prosazení té strany, ale je to spíš o tom zájmu, že chceme teda něco tady vybudovat. Jo teďkon teda byla škola a nebo hasičárna se teďka tady buduje. Takže to byly takový jako důležité věci, který třeba měly v programu všechny ty strany. Jo, protože si říkaly, tohle je důležitý pro tu obec. Nebo třeba výstavba

nových domů, udělat územní plán. Takže to jsou takové věci, na kterých se shodneme, tak asi jo. Tohle je důležitý pro tu naši obec a na tom teďka musíme dělat.

Výzkumník: My už jsme se toho teď trošičku dotkly, ale já se ještě takhle zeptám: „Jaký jsou podle vás důvody, že ředitelé základních škol vstupují do té komunální politiky v místě toho zřizovatele?“

Respondent A2: No spíš aby teda, aby měli... Nebo... teda já si myslím... Podle mě, abych teda jako mohla ovlivnit tu školu že jo, nějakým způsobem. Zviditelnit ji třeba a i na tom zastupitelstvu. A aby prostě se přitáhly i ty peníze, žejo. Že když vidíte, že prostě ta škola funguje, tak se snažíte prostě pořád něco zlepšovat v tý škole. Když by se tady nic nedělo tak co jo... Tak za chvíli vlastně zřizovatel řekne: „Tak ale vy nic nechcete, to je takový divný taky, žejo.“ Tak jako musíte vážit vždycky... My si na každé rok připravíme, co bysme chtěli. Je toho hodně. A pan starosta přijde a proškrtá. A buď si to musíte prosadit, a nebo prostě říct tak jo. Teďka bude míň peněz, tak jsou teďka důležitější věci, jo.

Výzkumník: Takže asi hlavní důvod je, aby pomohl té škole?

Respondent A2: Určitě. A vlastně na tý vesnici co je důležitý? Aby byla dopravní obslužnost, aby tam byl obchod, žejo, a aby prostě fungovala škola, pokud ta škola vlastně tam je. A to si myslím, že o to se tady snažíme, jo.

Výzkumník: Myslíte si, že se ty důvody, proč ty ředitelé vstupují do té komunální politiky v místě toho zřizovatele budou jiný na vsi a v městě? My už jsme se toho trošičku dotkly.

Respondent A2: No já myslím, že jo. Na tý, na tý... V tom městě je to spíš o tý politický straně a o nějakým tom názoru politickým. Jo? Kdežto tady vlastně nejsou žádný politický strany. Tady je třeba... my sme... my sme... Já jsem třeba za skupinu, spolek lidí, který se vlastně zaměřovali na školství, sport, kulturu jo. Nebo jako akorát pak tady byla... pak tady byly ženy, hasiči, jo. Měli svou nějakou skupinu. Tak to sou takový spíš spolkový bych řekla skupiny. Sdružení, ne jako spíš politický strany. Jo? Že spíš ta politika... když... když se tam někdo začne vo politice, tak to spíš takový ty chlapi, jako třeba ódéesáci, jo? Nebo vyloženě... do toho já se nepouštím. Protože jako to já nemám ráda, no.

Výzkumník: Teď ste mi řekla důvody, proč tam vstupují. A jaký jsou podle vás důvody, proč tam zrovna nevstupují, do té komunální politiky v tom místě toho zřizovatele.

Respondent A2: Proč nevstupují? No protože to vobnáší ten čas, si myslím, jo. A vopravdu ten čas je nejdůležitější co máme, žejo. A vopravdu ta funkce ředitele je náročná v tomhle. A prostě čím člověk je starší, tak mu taky ubývá sil. Takže já sem třeba říkala: „Já si budu taky hodně rozemjšlet, jestli tam pudu nebo nepudu do dalšího období.“ Jo?

Protože co sem chtěla, tak to jsem dosáhla. Že máme tu přístavbu. Jo? A teďka vlastně mým cílem bude, abych se tady udržela jako na té pozici ředitele, protože bych chtěla ještě aspoň jedno funkční období tu být, abych si tu školu ještě užila jako i s tou přístavbou. A proč jako ještě tam nevstupují? No nechť třeba být vidět někde, jo? Nechtí se prezentovat. Nechtí... nevím. No nestojej třeba... v těch [název lokality]. „Tohle já nechci, mně třeba stačí jedna jenom s tím školským odborem, odborem školství. A já se tam nechci zabývat nějakou politikou.“ Žejo, nejsou politicky založený ty lidi, jo. Maj svoje zájmy, maj svoje zájmy, jo. A chtěj se věnovat těm svým zájmům, koníčkům a nechť prostě... stačí jim ta jejich škola tak, jak to mají, no.

Výzkumník: Děkuju. A myslíte si, že když ten ředitel základní školy působí v té komunální politice v místě toho zřizovatele, že to může posílit, nebo naopak nějak jakoby oslabit jeho profesionalitu?

Respondent A2: Může.

Může.

To jsem zažila. Že... Měli jsme se starostou velmi dobrý vztahy. Opravdu jako. Pracovní. Jako my si vykáme, jo. Máme dobrej vztah, ale v tý době, kdy zjistil... a já jsem teda za nim šla. Já jsem říkala: „Heleďte se, byl první z místostarostů a se starostou, kdy... Který to věděli. A manžel teda. A děti. A já říkám, že teda, že mě oslovil ten pan [jméno] ohledně teda toho sdružení a že má nějakou vizi a že teda nejspíš bych do toho šla. Že se mi to líbí. „No to je vaše věc.“ Jo? Ale už jsem viděla, že najednou tam byl prostě, on se cítil... že se cítil ohrožený. On se cítil ohrožený a prostě začal se nějakým způsobem bránit. A i jsem viděla na tom chování ke mně, že to bylo úplně jiný než předtim. Jo? Takže... Takže on... Myslim, že to bylo to ohrožení jeho, jo? A potom vlastně, když jsem to probírala třeba i s místostarostou, tak on mi to potvrdil v podstatě, jo? Že vlastně... že pokud starosta je tady žejo dřív než já. Tady byl od toho roku dva tisíce asi šest, myslím, že byly ty volby... Vlastně vo rok dřív než já. On do toho taky vpadnul, spadnul jako já úplně. Taky prostě tenkrát prošly nějaký volby žejo. A on do toho vpadnul. A najednou ten první rok, když jste ve funkci, tak to je prostě taková mela, to je šílený, jo? Protože vlastně něco znáte. Ta organizace tý školy, to je prostě zase úplně něco jinýho než když jste jako v pozici učitele. Takže i ten starosta vlastně se seznamoval s tou obcí, s tou agendou, jo? A najednou měl dělat konkurz na ředitele. Teďka nás tam bylo sedum. Dva byli ze školy, teďka něco z venku a teďka žejo asi nějaký tlaky taky byly, žejo? Aby byl někdo ze školy. A nakonec jsem to vyhrála já. No tak... jo? A fakt jsme měli... no a teďka se to trochu zase ... Není to úplně takový, jako to bylo předtim,

ale respektujeme se. A to myslím, že je důležitý. A samozřejmě já sem mu potom, já jsem za nim šla a říkala sem, že v žádném případě že nechci být starostka. Že bych byla ráda, pokud tady vydržím. Ještě nějaké... jedno funkční období, tak že budu ráda. Že mi... když jsem šla do té funkce, tak mi na školství v [název lokality] moc nezáleželo. Neznala sem tady lidi, neznala jsem prostě učitele žádný, jo. Jednu učitelku, se kterou jsem se potkávala na nějakých soutěžích a jinak... Prostě ty vazby jsem tady neměla žádný a prostě... A teďka, teďka bych řekla, že mi na té škole záleží. Na těch lidech, jo... Aby se měli dobře, aby sem rádi chodili. Aby děti sem rádi chodily. Jo? Na rodičích, žejo. Taky musíte se dívat na jejich názory, na to co oni chtějí, jo. Samozřejmě každé chce něco jinýho, tak to musíte žejo nějak dát dohromady. Ale teďka bych řekla, že by mě to mrzelo, kdybych jako musela odejít, jo? To bych byla ráda, abych třeba tady ještě jedno funkční období, těch šest let, mohla být, jo?

Výzkumník: A takhle teda když ten ředitel působí v té politice, tak tu jeho profesionalitu... ještě bych se k tomu vrátila. Myslíte si, že to může ji třeba nějak jakoby zvýšit? Že se něco nového naučí. Nebo naopak, že se to může jakoby zase oslabovat tím, že bude mít na něco více času a na něco méně času? Je tam nějaké takové riziko?

Respondent A2: Já bych řekla že... Že samozřejmě ten čas... Máte 24 hodin, žejo? Tak jsou věci, který třeba delegujete na někoho jinýho, když můžete. A já jsem se změnou financování regionálního školství, tak najednou jsem tady měla prostor, že bych mohla mít zástupkyni, protože předtím jsem tady neměla... Vlastně tři roky mám zástupkyni. Předtím vlastně jsem tady měla... tady nebyla. Takže najednou jsem na ni teda delegovala nějaký povinnosti, který jsem dřív dělala sama. A tím se mi vlastně ulevilo, jo? A mám tady prostor na něco jinýho, jo? A když jsem říkala, ono je opravdu něco jinýho, když jsem nastupovala a bylo mi třicet sedm a něco jinýho je teďka v padesáti, jo? Takže máte nějaký žejo zkušenosti sice, takže víte, co je důležitý a co prostě můžete odložit nebo se tím vůbec nezabývat jo? Takže ta zkušenost si myslím, že mi hodně dala. Že si vybírám věci, co budu dělat a na co se zaměřím.

Výzkumník: Děkuju.

Respondent A2: Takže tam, vlastně ten prostor pro to delegování, když máte na koho. A tím pádem vám vznikne prostor, že můžete se zabývat něčím jiným.

Výzkumník: Jestli ty jeho politické názory třeba může ventilovat v té škole, nebo neměl by?

Respondent A2: Takže jste se vlastně naučila něco nového, jak jste mně teď povídala. Tím delegováním.

Respondent A2: Jo.

Výzkumník: Myslíte si, že může politické působení ředitele zasahovat do řízení a orientace školy?

Respondent A2: No já myslím že jo. Hm hm. Určitě.

Výzkumník: A je to vnímáno spíš jakoby kladně, nebo negativně?

Respondent A2: [pauza] To nevím.

Já si myslím, že by neměl jako vyjadřovat svůj politický názor, jo? Jako protože vy byste měl dát jako ředitel prostor, aby se ty děti seznámily s různými názory, žejo. A vlastně oni tím, že vlastně začnou s vámi diskutovat o něčem, tak vy jim nemůžete říct: „Hele to je špatnej názor. Tohle je špatně.“ Vy musíte říct: „Jo, to je tvůj názor, já takovej nemám. Já zase ti můžu říct můj. Ale to, že ty máš jinej názor, tak já tě nebudu přijímat?“ To nejde ve škole. Takže se tady taky setkávám s rodičema, který prostě řeknou: „Covid neexistuje, jo? Za tejdén tady roušky nebudou. A já svýho syna sem nedám, protože Covid, to je blbost.“ Jo? Vy řeknete: „Heleďte, jo. To je váš názor, ale já musím respektovat to, co je tady nařízený pro všechny. S rouškama musíte sem chodit, jo? A pokud nechcete, tak prostě musíme to vyřešit jinak.“ Jo? Takže myslím že ta politika, ten politickej názor by v tý škole neměl být jako znát.

Výzkumník: A myslíte si...

Respondent A2: Ale když...

Výzkumník: Pardon, já jsem vám do toho skočila.

Respondent A2: Ale třeba když je křesťanský gymnázium, žejo třeba v Budějovicích, nebo biskupský... Tak tam si myslím, že to je spíš kladný, protože tam už je to v tom názvu. Ale jako myslím si, že ta základní, která je takhle státní, která není specifická, tak že by měla být otevřená, jo, všem názorům.

Výzkumník: A myslíte si, že když ten ředitel působí v té komunální politice nebo celkově v té politice, že to třeba může ovlivňovat vize, hodnoty té školy? Je tam nějaká ta hranice, kdy to tam může zasahovat a kdy naopak ne?

Respondent A2: No tak každopádně ten ředitel, když chodí na to zastupitelstvo, tak tam vidí velký spektrum názorů, žejo. A těch lidí, jak nahlíží třeba na tu školu, žejo. A tím vlastně asi může ovlivnit to, jestli se něco změní nebo nezmění. Nebo jo. Kam třeba ty rodiče chtějí posunout tu školu, co by vlastně třeba chtěli i. Jo, že někdy se to dozvíte úplně oklikou. Jo, že vám to třeba nikdo neřekne, ale že na tom zastupitelstvu my teda aspoň že třeba mi tam teda aspoň chvílku posedíme a je to takový neformální povídání. A takže kolikrát se tam dozvíte věci, že si řeknete: „No, tak tady na to si dej pozor.“ Jo? Protože prostě i tohledencto je důležitý, jako že vás to ovlivní.

Výzkumník: Mhm. Děkuju. A ještě mám takovou poslední otázku. Podle vás, myslíte si, že by ředitelé základních škol měli aktivně působit v komunální politice v místě toho zřizovatele?

Respondent A2: Já si myslím teďka po týdleťky zkušenosti, že ano. Že ano. Že sou důležitým vlastně členem nebo osobností toho regionu. A když to takhle vezmu historicky, tak se říkalo učitel, ředitel, říd'á, žejo? A když potkáte starší lidi, jo? Nebo potkám tady pana ředitele [jméno ředitele], který dělal ředitele na [název lokality] a ten je dneska v důchodu. Je mu teďka pětasedumdesát, tak se vobčas potkáme a: „Tak co, říd'ó?“ Jo, mi řekne říd'ó, jo? Tak prostě voni to... „Co ta škola naše?“ Jo? Takže voni to vnímaj tak jako že ste důležitý asi. Ten člen. A že vlastně se zapojíte tady do toho rozvoje tý obce, jo? A myslím, že to vlastně možná i chtěji. Že když třeba zastupitelstvo nebo uděláme vánoční posezení pro důchodce, tak dřív jsem tam chodila z pozice, že jsem... Že jsme tam vystupovali s dětma, jo takže jsem se tam vždycky se šla taky podívat. A popřála jsem třeba těm důchodcům. A teďka tam třeba i s nima zůstanu a jdu si k nim sednout, popovídám. Jo? S nima. A voni jsou... Vidíte, jak jsou šťastný, že si s nima někdo popovídá, jo? Takže si myslím, že to je důležitý taky tohleto. A právě, jak jsem řekla hned na začátku, že je to vo těch vztazích. Jo? A když vlastně navážete vztahy i s těma staršíma, tak prostě voni něco prožili, něco zažili, žejo. A teďka vidí třeba, že se to zase zlepšuje, že se to někam posouvá, že se to pořád buduje jo? A pro ty jejich děti, pro ty vnoučata, že to je dobře. Jo? I maj takovýto... ten. Tu světlou chvílku, jo? A že to není jenom vo tom stáří potom.

Výzkumník: Takže vlastně myslíte, že když vstoupí do té politiky, tak že to může napomoct i lepším vztahům.

Respondent A2: Mhm. Určitě.

Výzkumník: Dobře. My už jsme u konce. Já bych se vás chtěla zeptat, jestli byste chtěla ještě něco doplnit k těm výpovědím svým. Nebo jestli vás napadá něco, co by mělo být zmíněno z mé strany nebo ještě z vaší strany.

Respondent A2: Já... mně nic nějak nenapadá. Vůbec. Asi co jsem chtěla říct, tak jsem řekla. [smích]

Výzkumník: Dobře. Já vám strašně mockrát děkuju, moc jste mi pomohla. Jste hodná, že jste si na mě našla ten čas. Moc si toho vážim. A přeju vám, ať brzo otevřete školu a můžete začít normálně učit.

Respondent A2: Hm. Vám také, ať se to podaří a ať to zvládnete.

Výzkumník: Děkuju, děkuju moc. Jste moc hodná. Mějte se krásně. Na shledanou.

Respondent A2: Mějte se hezky, na shledanou.

Výzkumník: Taky. Na shledanou

.

Rozhovor s respondentem B1

Respondent B1: Já vás zdravím, dobré ráno.

Výzkumník: Dobrý den. Pane řediteli, já vám mockrát děkuju, že se toho zúčastníte, jste moc hodnej

Respondent B1: V pohodě, já si jenom vypnu rádio, vydržte chvílku, jo?

Výzkumník: Určitě, v pohodě.

Respondent B1: Já vás poslouchám.

Výzkumník: Ještě jednou dobrý den, já se jmenuju Eliška Vokrojová a vlastně zabývám se působením ředitelů škol vlastně v té komunální politice v místě zřizovatele. A jak jsem se tak koukala, tak vy vlastně v této oblasti nepůsobíte jakoby v té politice. Tak jsem se vás ještě na začátku chtěla zeptat (já takhle musím), jestli vám nevádí, že to budu nahrávat si.

Respondent B1: Nevadí, určitě můžete.

Výzkumník: Jestli teda souhlasíte s tím výzkumem.

Respondent B1: Hm. Souhlasím, ano.

Výzkumník: A ještě bych vás chtěla ujistit, že to potom bude zašifrováno, takže vaše jméno nikde nepadne.

Respondent B1: Já nemám problém ani s tím jménem, já už jsem tak zprofanovaný... v pohodě.

Výzkumník: [jméno kolegyně] si vás moc chválila, tak jsem se obrátila na vás.

Respondent B1: [jméno kolegyně] chválí každého, [jméno kolegyně] je sluníčko.

Výzkumník: Jé, já ji obdivuju.

Respondent B1: Si neumím představit, že by někoho kritizovala.

Výzkumník: Já taky ne, já ji obdivuju, jak je pozitivní. To jsem ještě fakt nezažila u nikoho. Tak jestli můžeme přistoupit teda k tomu rozhovoru.

Respondent B1: Ano.

Výzkumník: Tak takhle v začátku bych se vás zeptala, jaký máte vztah k tomu místu, kde vlastně působíte, k té městské části, jestli jste se tam narodil, jestli jste rodákem, nebo jak jste se tam vlastně dostal.

Respondent B1: Ne, já nejsem rodákem z vedlejší části Prahy, jsme z Prahy 7 a jak jsem se tam dostal? No já jsem působil před šestnácti lety na [název školy], což je škola v Praze 4 v Nuslích, tam jsem dělal šest let zástupce a pak jsem jako vnímal, že potřebuju nějaký impuls jakoby dalšího posunu. A vyskytla se varianta nabídka koupi kurzu tady na [název lokality] , kde trošku to bylo i provázaný tím, že mám ženu, která tady z [název lokality]

pochází, zrovna její rodiče tady nedaleko školy bydlí. A ona vyšla tuhle školu jako základní, takže zrovna nějaký rodinný vztah k tomu je, ale ne z mé strany, ale ze strany manželky. Ale byla to škola samozřejmě krásná, takže já měl tu představu, když jsem šel do konkurzu, že nechci hlavně ředitelovat sídlištní školu, já chci školu spíš menšího typu, abych tam mohl dělat jakoby rodinnou školu s dobrou atmosférou, takže jsem si vybral tuhle školu, kde bylo nějakých sto padesát dětí a teď je nás tady osm set. Takže ono jakoby to rodinný typ už moc není. Ale na druhou stranu jsem rád, že samozřejmě je o nás zájem a že ta škola má dobré jméno, což samozřejmě před těmi šestnácti lety takový nemělo, protože těch sto padesát dětí byl samozřejmě ten odraz. Ale ono to bylo v roce kolem roku 2002, kdy tady byla povodeň, takže samozřejmě to nechci úplně házet na paní ředitelku předchozí, která šla do důchodu, ale samozřejmě i tou situací v [název lokality], kdy tady prostě těch občanů ubylo díky povodním.

Výzkumník: To je úžasný, jak to narostlo ten počet těch žáků. To bych nikdy neřekla.

Respondent B1: No...

Výzkumník: Pardon, povídejte.

Respondent B1: Ono to je možná daný tím, že taky oni byly tři školy, žejo tady v [název lokality] v roce dva a dva. A já jsem vlastně když jsem přišel, tak jsem tu jednu rušil jakoby v uvozovkách. I když jakoby já ne, protože o tom rozhodla samozřejmě obec. A měl jsem jakoby sloučit tu [název školy] s námi s [lokality školy]. No a teď vlastně nastala ta fáze po patnácti, čtrnácti letech, takže ta [název školy] se znova otevřela, ale už se neotevřela jako samostatná škola a dali to pod nás. To znamená, že vlastně to ten počet se nafukuje. Jinak tahle škola na [lokality školy] tak tu kapacitu má tak maximálně do těch šest set. To znamená, víc bychom neudělali. Ale stejně je to samozřejmě rozdíl. Je to o lidech! Je to třeba zrovna o [jméno kolegyně], který tady tomu dělal dobrý jméno a já tomu dávám jenom nějakou hlavu a možná nějaký piárko, abych to učesal a nějak zaštitil.

Výzkumník: Tak taky těm lidem dáváte šanci. To dělá taky hodně, si myslím.

Respondent B1: To musej říct oni.

Výzkumník: Jasně. Teď bych se vás takhle zeptala, jak vnímáte ten rozvoj té vlastně té městské části, kde se ta vaše škola nachází. Výstavba, třeba vlastně i jak je to tam financováno. Kulturní akce, vedení té městské části, jak se na to díváte vy? Hodnotíte to pozitivně, negativně?

Respondent B1: [název lokality] je taková po těch patnácti, šestnácti letech co tady působím, tak můžu říct, že [název lokality] je taková specifická část Prahy, ono to je trošku taková, teď to řeknu ošklivě, jakoby vesnice ve městě. On je to takovej uzavřený celek ten [název

lokality]. Protože na jedné straně má vlastně Vítkov, kterej pak vede žejko na Žižkov, ale je to jakoby uzavřená, tam vlastně nikam kromě tunelu neprojdete. Pak třeba ta [název lokace] je jakoby dál, to znamená, že i na tu stranu jakoby k té [název lokace] je to trochu uzavřený. No a k centru, tam oni mají nějak přirozeně ten viadukt, který vlastně dělí tu Prahu 1, to centrum, od toho [název lokality]. Takže vlastně ten as[nesrozumitelné] dělí z poslední strany Vltava, žejko. Takže oni jsou jakoby ohrámovaní. A myslím si, že [název lokality] občané jsou jako na [název lokality] hodně hrdí a co jsem za těch šestnáct let poznal, tak tím samozřejmě žijou. Byly tady různé úvahy, dokonce i o odpojení [název lokality] od Prahy 8, protože samozřejmě Praha 8 je specifická obec díky tomu že kromě [název lokality] a [název lokace] má [název lokace], [název lokace], což jsou velká sídliště, takže při volbách vždycky nastává ten problém, že těm co kandidují, tak víc záleží na [název lokace], [název lokace] a [název lokace], protože tam je těch občanů samozřejmě mnohem víc, to znamená voličů než [název lokality] a [název lokality], takže vždycky byly trochu jakoby stranou. Na druhou stranu [název lokality] pomohla neuvěřitelně ta povodeň oproti [název lokality]. Která na tuhle investici neustále čeká, takže po té povodni sem přišlo hodně investorů, samozřejmě hlavně zahraničních, ani ne z Prahy 8. Asi ty finance dávala i Praha 8, chraň bůh, ale i různých donátorů, kteří z toho [název lokality] vlastně během tohoto období udělali neuvěřitelně lukrativní a poptávanou čtvrť v Praze. Já dokonce říkám, že si myslím, že ten [název lokality] v současné době už víc patří do centra, protože i těma restauracema co tady momentálně jsou i těma podnikama a tím způsobem bydlení a tím že tady vlastně není klid ani o víkendu, když teda nepočítám teďkon Koronu, tak teďka vnímám, že se to jako rozdělilo na to centrum. A ta obec je samozřejmě teďkon asi úžasná. Pro mě jako pro ředitele školy to samozřejmě znamená změnu klientely, protože když jsem sem přišel, tak jsem říkal, že bylo tady málo dětí a [název lokality] byl vlastně považován nechci říct za ghetto, ale za jednu oblast Prahy, kde je třeba silná romská komunita a hodně sociálně slabých rodin, [nesrozumitelné]... takže díky i těm představbám těch bytů a tím, že ty byty se dostaly do soukromého vlastnictví i cizinců, jsou teda i drahé ty byty a je to drahé bydlení tady, takže samozřejmě ty sociální byty tady už nejsou a naopak tyhle ty sociální rodiny jsou posílány jakoby trochu třeba na ta sídliště, což asi je běžná záležitost i ze zahraničí, že prostě centrum Prahy je drahé, nebo centrum velkých měst je jako drahé a pro ty sociálně slabší rodiny jsou určeny spíš ty okraje, okraje těch větších měst. Takže to se stalo a v tuhle chvíli tady máme vlastně hodně cizinců, takže začíná se ta klientela u nás měnit v tom, že od sociálně slabších dětí přecházíme k jinak problematickým dětem, to znamená že jsou tady [nesrozumitelné] jiné,

ale nechci říct, že tady máme jenom cizince, chraň bůh. Jenom takový odraz, že tady už nemáme jenom ty rómy a jiný, ale máme tady víc Ukrajinců, Rusů a jiných, no.

Výzkumník: Takže se ta práce trošičku změnila, jak jste říkal.

Respondent B1: Víc se asi věnujeme těm cizincům a hledáme, hledáme ty formy pomoci pro ně než pro ty sociálně slabý, který tady pár jako ještě máme, ale když jdete níž a níž do těch nižších ročníků, tak jich je tam opravdu pomálu.

Výzkumník: Takže je vidět, že se teda [název lokality] změnil pozitivně, když na to takhle budeme koukat. Že se rozvíjí.

Respondent B1: Já nevím, jestli pozitivně, ale já to asi... já to takhle nemám. Já to hodnotím jako fakt a nemá cenu nad tím přemejšlet, jestli je to dobře. Je to prostě realita, kterou ta společnost a ten vývoj té společnosti přináší a prostě žijeme v [název lokality], který je blízko centra a jak říkám je to lukrativní, je tam spousta volných pozemků, viz Rohanský ostrov nebo rohanská nábřeží, žejo podél té Vltavy, kde se plánuje velká výstavba zase samozřejmě drahých domů, tak jak to bývá. Nikdo v centru Prahy asi nepostaví levné domy, takže to je prostě realita a fakt a musíme s tím, prostě tomu přizpůsobit. Ale to školám samozřejmě přinese velkej problém a to já jsem jako upozorňoval, že vznikla studie že tahleta škola i s tím, že máme tu [název školy], nejsme jako schopný přijmout tyhle děti. Kapacita škol v [název lokality] je nedostatečná. Je nutný s investory přemýšlet o tom, že minimálně na tom [název lokality]by měla vzniknout vlastně škola a školka, která by byla primárně určená pro tyhle občany, protože my nejsme schopni je pojmout a nevím jak městská část v tomhleto smyslu uvažuje, jestli je přijme třeba na [název lokality], ale je tam myslím že ta kapacita ani tam by nebyla dostatečná, protože ta výstavba má bejt masivní, samozřejmě předpokládám že se tam budou stěhovat hlavně rodiny s malými dětmi, nepředpokládám, že se to zaplní důchodci nebo mladými studenty, kteří děti nemaj. Takže potenciál školy a školky bude potřeba.

Výzkumník: Když bych se ještě teda vrátila k vám teď. Tak vy jste říkal, že jste začínal na Praze 7 jako zástupce ředitele.

Respondent B1: Na Praze 7 jsem se narodil.

Jo pardon. Ale začínal jste...

Respondent B1: Na Praze 4 v Nuslích, to znamená, to je Praha 4.

Výzkumník: Aha. Kdybych se vás zeptala, jak dlouho působíte ve školství. Doufám, že nejsem moc drzá a osobní takhle.

Respondent B1: Née vůbec. Za prvé, tak u chlapa je to asi jako spíš... tak neptáte se na věk. Ale no já jsem vlastně vystudoval pedagogickou fakultu, obor první stupeň, to jsem

dokončil v roce 96, pak jsem šel vlastně na civilku, to tenkrát byly civilky, abych nemusel na vojnu. A šel jsem na civilku právě na tu [název školy] do té školy. A tam jsem vlastně dělal rok a půl školníka, údržbáře, šatnáře, ale i suplenta, protože mě samozřejmě pak ředitel [jméno] využil k tomu, že jsem vystudovanéj pedagog, to znamená nebránil jsem se jakýmukoli suplování, páč mě to bavilo samozřejmě víc než dělat školníka a nebo toho šatnáře. Takže byl jsem tam jakoby takový holka pro všechno, když to řeknu a mě to hrozně naučilo, já to nekritizuju. Naopak, já jsem za to rád za tu zkušenost, protože jsem vlastně poznal veškerý role, jediný, co jsem jako nedělal byl kuchař.

Výzkumník: To je úžasný.

Respondent B1: Pak jsem vlastně po roce a půl, nebo vlastně trošku dřív, ale tak vlastně oficiálně dostal od [jméno] (jako od ředitele) nabídku, abych učiteloval, abych převzal třídu. Tak jsem převzal druhou třídu no a po roce mi nabídnul zástupcovství. Takže já jsem tam pak šest let působil mu jako zástupce a zároveň jsem učil, jakoby měl jsem třídu. No a po skončení jsem tu třídu předal a po skončení toho šestiletýho zástupcovství jsem přešel. Jsem v tuto chvíli nějakých dvaadvacet let ve školství od roku vlastně 96 až až podsaď, no takže vlastně starej bard, kterej každou spoustu věcí a spoustu ministrů.

Výzkumník: To je úžasný.

Respondent B1: No to nevím teda úplně. (smích)

Výzkumník: Ale jo jsem vlastně.

Respondent B1: Úžasný, že jsem vydržel ve školství možná.

Výzkumník: Určitě a kam jste se vypracoval. Myslím si ještě, jak jste mi popisoval, jak to máte s tou školou a jak jste tam všechno mění, tak to je vlastně fakt jako skvělý. To úplně obdivuju.

Respondent B1: No ono v týhle branži je jakoby když budete trošku šikovná, tak vono jako je rychlej postup. Protože vono do pozice ředitelů a zástupců jako příliš učitelů nechce, protože ten učitel to dělá, protože ho baví jakoby učit. Pracovat s těmi dětmi. A tohleto úředničení v pozici ředitele nebo zástupce v pozici administrace, vedení těch lidí. To chce nějaký vlohy, komunikační a jiný a ne každý do toho chce jít. Kdo je třeba šikovnej, tak si myslím, že uplatnění najde. Kdo se přihlásí do konkurzu, kdo by šel tam a tam, protože těch kvalitních lidí je málo. Takže v tom školství je určitě potenciál, aby se šikovný lidi uplatnili. Bohužel samozřejmě to finanční hodnocení těchletých pozic není adekvátní, protože spousta těch lidí, který tohle umí radši než managera ve škole budou managerovat jinou firmu. Kde dostanou samozřejmě asi jiné, jiné peníze. Ale to já nechci hodnotit, já to nedělám pro peníze. Já bych asi nemohl ředitelovat jinou firmu i když bych na to asi vlohy

měl, ale já rád řediteluju něco, čemu rozumím. Pokažd' bych měl ředitelovat v bance nebo nějakému podniku výrobnímu, tak bych to asi manažersky zvládnul, i když tomu jakoby technologicky nerozumím a ani se mi nechce tomu rozumět. Já prostě rád bádám na tý pedagogice. Pro mě je ideální ředitel, kterej je manager a zároveň pedagog dobrej. Což jsou samozřejmě dvě kompetence, který někdy není lehký skloubit. A jsou ředitelové, který jsou dobrý manažeři, ale jako horší pedagogové a zaříděj si to tím, že mají výborný pedagogy na pozici zástupce. Tenhle formát si asi umím představit, horší je, když to je výbornej pedagog, ale blbej manager na pozici ředitele. To si myslím, že nezařídíte. Jako mít managera na pozici zástupce to jako možná jde. Je pak otázka, kdo je tam ten ředitel, kdo je tam ta hlava.

Výzkumník: To takhle určitě. Já jsem se právě téhle té problematice dotýkala vlastně trochu v té teoretické části, že je podle výzkumů malej zájem o tu pozici toho vlastně ředitele. Jak je to špatně ohodnocený a potom, že je tam strašný nárůst těch povinností. Když bych se zeptala vás takhle, když dneska ty povinnosti, když je toho víc na toho ředitele, dokonce i teď nějak vycházely i články, že v tý administrativě snad i vedeme jako Češi – ředitelé, oproti jiným zemím. Máte třeba i nějaký volný čas? Když se takhle zeptám. Dá se angažovat v tom občanském životě? Třeba dobrovolnictví nebo nějaké zájmy, dokonce ta politika. Zbývá v tom nějaký čas?¹

Respondent B1: No tak jasně. Navíc já jsem teda v politice, protože já jsem v zastupitelstvu, ale ne Prahy 8, protože tady nebydlím. Já se angažuju ve svý obci, kde bydlím. Já bydlím za Prahou kousek, a tam jsem se okamžitě angažoval do společenskýho života. Ta obec je v tomhle mně více vyhovující, protože Praha je hrozně široká a má velký množství lidí a vnímám, že tady je taková řevnivost a boj, kdežto já na tý vesnici jdu do toho, abychom stmelovali ty lidi, ty sousedy. I když ta naše vesnice je historicky trošku rozhádaná, takže je z tohohle úhlu ještě nově rozhádaná nově přistěhovalými a těmi obyvateli v uvozovkách „původními“, tak se snažím to nějak propojovat a být tam k tomu nápomocen v pozici, který vyplyne. Já vůbec nemám ambice tam dělat nějakýho komunálního politika a vůbec ne starostu. Protože, proč bych dělal něco, čemu nerozumím. Spíš jsem nápomocen tomu, abych to tam stmeloval a pomohl třeba svými radami ohledně školství i protože ta obec má nějakou školu a to prvostupňovou a jsem ochoten tam pomoci. Ale je třeba tam opatrně našlapovat, protože je to trošku tenký led. A jak říkám, pro mě je podstatný, abychom tam měli atmosféru takovou, že se nám tam bude dobře bydlet a to je základ. No a čas, čas si

¹ Tady, v 18:57 jsem se rozhodl začít přepisovat méně doslovně (bez vycpávkových slov atd.)

musíte najít, já to furt beru, že jsou v životě věci, který vám tu energii berou a vy musíte někde tu energii brát. Já mám rodinu, mám dvě děti, který jsou úžasný, který jsou trošku větší v tuhle chvíli, i když je to sedmačka a čtvrtáčka, takže tak úplně velký nejsou ještě. A mám samozřejmě taky manželku, který vyžaduje nějaký čas. A z tohoto úhlu pohledu si ten čas nějak najít musíte a musíte najít nějaký kompromis, abyste to zvládla, ale já nejsem člověk, který je úplně papírový ředitel. Protože z mého úhlu pohledu, když vám někdo řekne, že těch papírů je hromada, tak asi je, ale já na druhou stranu vždycky jdu cestou, že jsou papíry, který jsou nutný a jsou papíry, který když odložím, tak se po nich už nikdo neptá. Takže tohle je ideální varianta. A musíte umět delegovat, musíte mít tým lidí, abyste ty papíry, který jsou nutný, nedělala vy, ale oni vám je zpracujou a já je případně jenom ohlídám. Takže já si opravdu hlídám jenom věci týkající se ekonomiky, protože na tom vás samozřejmě může kdokoli chytit a spousta kolegů ředitelů skončila jenom díky tomu, že se znelíbila zastupitelstvu nebo zřizovateli. No a první po čem budou je, jestli máte v pořádku papíry. Ale papíry, když nemáte nějaký řád, tak vás asi nezastřeje. Ale když zjistíte, že máte nesrovnalosti v ekonomice, že nemůžete doložit tohle a tohle, tak to může dopadnout až tak, že vás obvinějí ohledně zneužívání finančních prostředků a tohle samozřejmě vím, že si musím hlídat a že tam musím mít supervizi a nemůžu tohle nikomu delegovat. Takže mám hospodářku, která zpracovává faktury, tohle já nedělám, ale účetnictví si hlídám a o peníze si i žádám sám, dělám si tyhle granty, protože to chci. Chci mít tu supervizi, abych nich neprošvih. A naopak jsem pustil pedagogiku v tom smyslu, že mám zástupce, který řeší hospic, vedení těch lidí, to nedělám já. Já do hospitací samozřejmě taky chodím, ale jenom občas. Rád bych, mě by to bavilo, ale znova říkám, že musíte určit priority. Takže chodím jen na extrémní případy, když se něco nedaří, nebo když mě někdo pozve. To je slušnost a já jsem rád, když jsem pozvaný, tak se snažím si na to čas najít. Ale když by mě pozvali úplně všichni, tak to prostě nezvládnou.

Výzkumník: A to je hezký, že vás takhle pozvou. Protože většina pedagogů nahlíží na tu hospitaci, že to je něco špatného, že to neberou jako rady, ale jako kontrolu. Tak jsem to zažila já, tak jsem to chápala od ostatních.

Respondent B1: To je o atmosféře v té škole. To znamená, že je to o vysvětlování. Samozřejmě to nějaká kontrola je. Nebudeme si namlouvat, že to kontrola není. I když mi to nazývají návštěvou. Ale ta návštěva je o tom, že se po té návštěvě s tím člověkem bavíte. Ale pokud ta atmosféra v té škole je nastavená tak, že my jsme tady jako vedení pro to, abychom těm lidem pomohli a dali jim tu podporu a pomoc. A ne proto, abychom je tady s prominutím deptali a buzerovali, ohledně nedodržování nějakých věcí nebo nevíme

čeho. To je obecně nastavený u nás v té škole, a proto ta [jméno kolegyně] sem jako zapadá. Myslím, že je jí tu dobře a nám taky zapadá do toho programu, protože my fakt to vedeme svobodně. Máme tu nějaký rámce, nějaký pravidla hry, který jsou dostatečně široký a ty pravidla té hry jsou samozřejmě důsledně kontrolovaný. No důsledně. Jsou kontrolovány, ale hodně věříme těm lidem a apelujeme na jejich zodpovědnost a musí je to bavit, musejí mít radost z té práce, ne že my je budeme kopat do té práce nebo kopat je k tomu, aby se vzdělávali. Po těch šestnácti letech já už je nemusím vůbec tlačit k tomu vzdělávání. Nebo nemusím je tlačit k tomu, aby vymýšleli nové metody. [nesrozumitelné do 24:41] ... to dělej a proto tady jsou. A já je podporuju a jenom mě mrzí, že je nemůžu třeba finančně ohodnotit líp, než třeba dostávají finanční ohodnocení učitelé, který tohle třeba vůbec nedělaj. Protože bohužel ten tabulkovej systém státu je takovej, že je jednodušej a nám tím novým financováním moc peněz navíc nepřiteče, protože dřív se financovalo na žáka, takže když jsme měli hodně dětí, tak logicky teklo víc peněz. To dneska ne, dneska mě spíš tlačej k tomu, abych měl víc pedagogů, abych měl to penzum těch lidí, abych víc půlil. To je sice hezký, ale já bych radši, protože nemám jak půlit, děti se nám sem nevejdou, tak bych radši dal ty peníze těm lidem, aby měli větší osobní ohodnocení a mohl jsem jim dát větší odměny. Takže tohle je věc, která mě trochu mrzí a která mi vadí. Oni to stejně dělají hlavně proto, že je to baví. Chraň bůh, nedělaj to kvůli penězům, ale i ty peníze jsou podstatný a důležitý. Oni potřebujou být spravedlivě ohodnoceni za tu práci a vidět, že si toho někdo váží. A ta kvalita dneska bohužel nikoho nezajímá, takže i v tomhle já bojuju, asi ne na regionální, ale na státní úrovni, aby se tohle změnilo, aby si to ty lidi uvědomili a jsem připravenej třeba i křičet, až nastane ta situace, že nebudu schopnej tu kvalitní práci ocenit nějak adekvátně.

Výzkumník: Teď se ještě vrátím trochu zpátky. Tak lidi ve vedoucích pozicích jsou ve svém okolí většinou veřejně známí. Myslíte si, že to platí i o těch ředitelích škol v té oblasti, že ho rodiče znají a takhle.

Respondent B1: No jasně. Zase, ten [název lokality] je specifickěj, je to taková obec pro obec, to znamená že ty lidi mě znaj, že jsem persona, která minimálně v [název lokality] je známá. Proto o mně taky před x lety jedna nejmenovaná politická strana uvažovala jako o kandidátovi do Senátu. Trošku jsme do toho ťukali, ale jakmile překročíte práh [název lokality], dostanete se do [název lokace], tak možná ještě tam, ale když jdete do [název lokace], nebo do [název lokace], kde je většina těch voličů, tak tam samozřejmě tolik známej nejsem. Na druhou stranu v dnešní době internetu, kdokoli si jméno progoogluje, najde si vás, takže i já mám spoustu svých vstupů na různých serverech, kde hovořím o

svých názorech nebo sdílím své názory, které jsou pořád stejné, takže i z tohoto úhlu pohledu mi nahrávání nevadí. Člověk se může seznámit, je to veřejně známá osoba a zvláště když mě zvou média, televize. Uveřejňuju nějaký články, jsem zvaný do nějakých různých setkání, který jsou i online a který se točí, tak se tím samozřejmě dostávám do známosti nejen pro místní komunitu, ale i pro ministerstvo školství a další. Budu ale rád když to bude spíš ne kvůli tomu, že [jméno ředitele školy] má svoje názory, ale spíš díky tomu, že ta škola dělá nějakou dobrou věc a mohla by si z toho republika nebo kdokoli jinej vzít nějakou inspiraci. Což teda úplně nefunguje, protože mě spíš svazují s tím, že [jméno ředitele školy] je specifické a to co dělá [jméno ředitele školy] nemůže fungovat v jiných školách.

Výzkumník: Tak snad se tohle jednoulepší.

(Smích)

Teď bych se vás zeptala, my jsme se toho trošičku dotkli jak vy nahlížíte na působení ředitelů základních škol v regionální politice? Myslíte třeba v té krajské, potom v místě toho zřizovatele a vy jste i říkal, že působíte v tom svém domově. Myslíte si, že to může přinést nějaké výhody té škole nebo naopak nevýhody? Výhody jako třeba mediální reklama, třeba větší atraktivita pro ty budoucí žáky... Jak na tohle nahlížíte vy?

Respondent B1: Pro mě je důležité slovo kvalita. Pro mě není důležité, jestli ten člověk je tam nebo tam, ale jestli je to kvalitní člověk. Když bude kvalitní ředitel, tak si myslím, že nepotřebuje žádnou takovouhle propagaci. Na druhou stranu si myslím, že takovejhle člověk stejně v politice skončí, protože kvalitních lidí je v politice stejně hrozně málo. A je dobře, když se takovejhle kvalitní člověk do té politiky dostane a myslím, že pokud bude opravdu kvalitní člověk, tak to vlastně nebude zneužívat. O tom by to nemělo být. Ta politika je služba pro občany. Není to služba pro školu. Samozřejmě škola je taky služba pro občany. Takže [je třeba] provázat to tak, aby z toho nebyly výhody. To znamená, jasně, on si asi může na tom zastupitelstvu připomenout, že škola potřebuje tohle a tohle, že by bylo dobré, aby se na ní nezapomnělo, aby se na ni myslelo. To znamená, může to v určitý fázi ovlivnit a to si nemyslím, že je špatně. Protože, jak říkám, ta škola slouží těm lidem. Je to jedna z těch důležitých organizací v té dané obci nebo v tom daném městě a určitě se na ní nemůže zapomínat. A když ten ředitel je někde v tom zastupitelstvu, tak to samozřejmě může ovlivnit a ta škola pak může být dobře vybavená. Ale nemůže to být o tom, že pak je nekvalitní ředitel, který si na zastupitelstvu vybuduje pozici, že si tam ty peníze tlačí, takže škola je krásná, ale kvalita učení je k ničemu. A teď je otázka, jestli pro ty občany má tohleto smysl. Protože ty občané primárně chtějí mít kvalitní školu. Ale nejde jim úplně o

kvalitní vybavení. Dobrý, budova ať je opravená a děti nejsou v nějaký pastoušce, ale ruku v ruce jde ta pedagogika, která je podstatná a pedagogiku na tom zastupitelstvu ředitel neovlivní. Tam může ovlivnit jenom to vybavení, dostavby, možná tu ekonomiku, ten rozpočet, ale pedagogiku ne. Takže ta kvalita pro mě je člověk, který je kvalitní pedagog a v případě, že se dostane ještě do toho zastupitelstva, nebo do tý obecní politiky, tak mu to asi pomůže z toho úhlu pohledu, že prostě ovlivní, aby ta škola dostala to co má i z ekonomickýho hlediska a pomohlo jí to, ale věřím tomu, že ty finance nezneužívá, aby to pak nebylo na úkor školy.

Výzkumník: A co myslíte, jak podle vás hodnotí působení ředitelů škol v komunální politice v místě zřizovatele rodiče těch dětí? Jak na to podle vás nahlízejí? A ještě bych se zeptala, jaká je hranice, kdy se k tomu rodiče můžou tak nějak vyjadřovat a kdy už je to jenom záležitost toho ředitele jako soukromé osoby? Je tam nějaká hranice podle vás nebo není? Protože tohle je kolikrát taky tenký led.

Respondent B1: To že jste veřejně známá osoba díky ředitelování je samozřejmě pro toho člověka výhoda, teda pokavaď samozřejmě má to jméno dobré. Pokavaď ho má špatné, to znamená, že to není kvalitní ředitel, a rodiče tam mnohda třeba ani ty děti nechtěj dávat a posílaj je dál od bydliště, tak je to zase kontraproduktivní. Takže v tu chvíli máte blbý jméno a pak v případě, že by tenhle člověk chtěl do politiky a kandidoval, tak ho ty voliči moc nezvolej a nebo nebude mít dobrý jméno. Já myslím, že to je ruka v ruce, to znamená, že pokavaď je to kvalitní člověk, který dělá kvalitně tu svoji práci ředitelskou tak ho ty lidi budou automaticky vlastně lanařit k tomu, ať pomůže třeba v tý politice. A ať jde do toho a budou ho i volit, protože maj nějakou dobrou zkušenost s nim a řeknou: „My chceme, aby nahoře byli kvalitní lidi.“ A tak ho zvolej. Ale když tamten člověk nebude kvalitní, tak si myslím, že ho nezvolej, ale samozřejmě to může tak dopadnout, protože může být za dobrou stranu a dostane se na jedničku na dvojku kandidátku a zvolej ho. Ale z mýho úhlu pohledu to samozřejmě není o tom, že volíte ty nejkvalitnější lidi. Takže jako mně se ta varianta... Těch učitelů a ředitelů jde do politiky hodně, to asi víte, proto se tomu věnujete. Podle mě je to přirozený, protože to jsou lidi, který uměj komunikovat, jsou takhle veřejně známý, minimálně v té rodičovské komunitě. Všichni na vesnici znají učitele, znají ředitelku. Zajímají se o ně. Ty děti jim tam procházej a babičky a dědečkové, který tam žijou, taky pro ty děti choděj. Takže to jsou prostě známý osobnosti a ty se dobře volej. Než kdybyste volila třeba tamhle... No hospodský, by možná taky byl jedna z variant. Řeknu nějakou účetní, která dělá v čerstvý firmě a nevyleze z kanceláře a občas ji potkáte na zastávce. Ta se samozřejmě volí hůř. Takže z tohohle úhlu pohledy jsou tyhle pozice

pro politiku dobrý. Takže je běžný, že tam tyhle ty lidi dou. Ale jak znova říkám, já hodnotím toho člověka podle kvality, takže ne podle té profese. Nevím, jestli jsem úplně odpověděl na tu otázku.

Výzkumník: Já myslím, že jo. Ale ještě bych se trošičku zeptala. Když se teď klade na vzdělávání velký důraz, mají ti rodiče právo se k tomu vyjadřovat? Jak moc můžou říkat, ne nevstupujte do toho (politiky), nebo naopak, vstupujte do toho, měl byste být ... Jestli mi rozumíte. Protože ta soukromá osoba, ono se to hrozně stýká. Předtím jste říkal, že je veřejně známý, ale do té politiky jde člověk většinou sám za sebe. Kór v té komunální.

Respondent B1: No, já to tak jako nevnímám. Jak říkáte, je o nějakých rolích. Máte roli ředitele, což je ta veřejně známá osoba, ta role je služba pro občany. Je to služba pro děti a samozřejmě zároveň trochu pro jejich rodiče, ale já jsem opatrnější v tomhle, protože těm rodičům mnohdy nejsme schopný úplně pomoci, zvláště v dnešní době. Takže prostě pomáháme těm dětem a předpokládáme, že když pomáháme těm dětem, tak tím zároveň pomáháme i rodičům. A pokud vstoupíte do politiky, myslím si, že ta role není o nic jiná. Je to prostě taky veřejná role, akorát v tuhle chvíli nepomáháte jenom těm dětem v té škole, ale pomáháte nebo snažíte se pomáhat těm občanům v celém tom regionu nebo v té obci, kde kandidujete. Takže z tohoto úhlu pohledu, já to jako vnímám, že tohle je role, která může být v úlohách „dvojrolí“, protože je tam vlastně podobný cíl, pomoci těm lidem. Kdežto to soukromí, ty role v soukromí, táta, manžel, rodič..., tak z tohoto úhlu pohledu to bych já vůbec nemíchal. A pokud vás někdo angažuje, lanaří do politiky, tak vás podle mě nelanaří jako soukromou osobu, ale vlastně vám říká, jdi, rozšiř si tu svoji veřejnou roli a pomoz těm, protože vidíme, že seš schopnej pomáhat ve škole, tak pomoz i tam. Takže z tohoto úhlu pohledu, já to jako nevnímám nijak špatně. Myslím, že to je přirozený, ale vnímám to jako roli veřejnou. A ta politika je veřejná, není soukromá. Na vesnici u nás, když si uvědomím, tak se to samozřejmě stírá, protože vy jdete po té ulici a ten soused vás zná jako [křestní jméno] a nedívá se na vás jako na zastupitele nebo na starostu. Ale samozřejmě jako v Praze je to specifickější, protože ty politici jsou dál od těch občanů a ta jejich role je možná, nechci to říct špatně. Prostě ta jejich role je braná jinak než na vesnici. Je to jiný v menších městech a vesnicích než ve větších městech, kde je těch lidí víc.

Výzkumník: To určitě. Děkuju. A jaký jsou podle vás důvody? Proč ty ředitelé těch základních škol vstupují do té komunální politiky v místě zřizovatele?

Respondent B1: Já myslím, že mnohdy je to o tom, že jim to právě někdo nabídne. Protože ta politika podle mě dneska funguje tak, že těch lidí do politiky dneska příliš nejde. Ty strany

jsou dost často prázdné a horko těžko (zvláště na těch menších vesnicích) se zařizují nějaký kandidátky, aby vůbec někdo kandidoval, vždyť to slyšíte neustále. Někde se něco rozpadne a jsou další volby a nikdo to nechce dělat a jdou tam lidi jenom z musu. Takže to vás samozřejmě napadne. Každá strana chce mít na kandidátce co nejznámější lidi, samozřejmě co nejkvalitnější lidi, aspoň doufám. Takže logicky jsme zase u toho, o čem jsme se bavili. Když jdete po známosti, tak kdo je nejznámější? Vždycky byl farář, ale ten kandidovat nemůže, takže toho asi neoslovují, i když by mohli. Pak samozřejmě nějaký ředitel nebo učitel, to znamená lidi veřejně známí. Pak možná nějaký hospodský a kostelník. Nevím. Prostě oslovujete veřejně známé osoby a neoslovujete účetní, jak jsem říkal. Takže z tohoto pohledu je logický, že vás oslovují, protože jste veřejně známej. Pak už je jenom na tom řediteli nebo ředitelce, jestli do toho půjde. Jestli na to slyší, jestli na to má kapacitu a chce to dělat. A protože ty ředitelé jsou dneska nastavený, že chtějí pomoci, tak dost často na to ty ředitelé slyší a jdou do politiky, kde můžou rozšířit to penzum té pomoci a je to služba. My jsme naučený dělat v úřadovnách „služebíky“. A tak myslím, že politik učitel nebo ředitel je dobrý politik, protože je naučený sloužit. A ta politika se dneska od lidí vzdálila, protože zapoměli na to, že sloužej nám, lidem. Myslím si, že ta jejich moc mnohdy přerostla k tomu, že jsou dál od nás a vnímaj se jako nechci říct nadlidi, ale... No prostě zapoměli, že maj sloužit. To znamená, že oni jsou tady pro nás. Spíš si hrajou, že to dělaj pro sebe.

Výzkumník: To je pravda. Teď jste mě přivedl na takovou myšlenku, že není moc zájem jít do té politiky a že vlastně není moc zájem vykonávat tu funkci ředitele. I v tomhle to trošičku spolu souvisí.

Respondent B1: Protože to je nevděčná role. To je ten služebník. Farář to má dobrý. Farář je taky služebník, ale jemu do kostela choděj lidi věřící, kteří mu automaticky věřej. Takže je to automatická selekce. Ale s tou politikou nebo s tou školou mají co do činění úplně všichni lidi. A můžou s vámi souhlasit a nesouhlasit, ale vy prostě musíte umět komunikovat se všema lidma. A musíte počítat s tím, že v té politice je toho víc než v té škole. Že prostě s vámi budou lidi ještě víc nesouhlasit a budou vám víc nadávat. Což teďkon i vidíte v tom mediálním prostoru, jak se najednou ozývaj ty političky, jak jsou lidi s prominutím zlí a oškliví a píšou jim takovýdle komentáře. Já vždycky říkám: „Hele, jdeš do politiky a s tímhle musíš počítat.“ Samozřejmě bylo by hezký dělat tu politiku tak, aby tyhle nenávistný komentáře nebyly, ale to neuděláte, protože vy se nezavděčíte nikdy všem. Ani já se jako ředitel nezavděčím všem. Prostě budou a jsou tady ve škole rodiče dětí, který třeba nejsou spokojený s touhle školou a nebo s nějakýma krokama. A já

vždycky říkám, že musím mít čistý svědomí, že jsem udělal vše dobré pro většinu dětí. Já nejsem schopnej úplně uspokojit úplně všechny. Rád bych uspokojil všechny děti, což si myslím, že se daří. Ale znova říkám, že neuspokojíte některý rodiče, protože třeba očekávají něco jinýho a vůbec je jim jedno, že dítě je spokojený, že se do školy těší. Prostě oni nedostávají, to co chtějí a odnášíme to my. Ale my ve škole máme tu výhodu, že máme ty děti. Máme tu záštitu, která nás chrání a pomáhá a dává nám tu energii. Ty nepříjemný maily od těch rodičů a stížnosti... já vždycky učitelům říkám, že ne, že jsme tady pro ty děti. To znamená, že vy si musíte být jistý, že jste tomu dítěti pomohli. A když jste si stoprocentně jistý, že jste tomu dítě pomohli, tak to je ta vaše role, ta vaše služba a v tuhleto chvíli pomáháta a nemáte se za co stydět a nemusíte se bát žádných stížností. A pokavaď to nestačí tomu rodiči, tak je o psychiatrovi a psychologovi. A to my nenabízíme. Tohle je výhoda. Ale ten politik tam nemá to dítě. Čím on se může zaštit'ovat? On třeba řekne: „Já vybuduju tuhleto cyklostezku.“ Ale všichni nejsou cyklisti. A když cyklostezka je dobrá, tak se zavděčíte cyklistům a těm, co rádi jezděj na kole. Ale pak samozřejmě sklídíte nadávky od lidí, který jste sebrali nevím kus meze, která tam byla a která tam byla odjakživa a najednou je tam asphalt. Takže ten politik nemá žádnou zpětnou vazbu pozitivní, spíš jenom negativní. A je to hrozně těžká role. A proto bych to taky nechtěl dělat. Mně myslím stačí ten zastupitel, že můžu jako pomoct tomu spolurozhodování, ale abych se dostal do pozice, kdy budu muset rozhodovat, to nein nein.

Výzkumník: Mně to teda přijde horší působit v té regionální politice než v té celostátní. Protože v té regionální politice se lidi víc znají, mají k sobě blíž, spíš se dosáhne na ty zastupitele než na ty politiky nahoře.

Respondent B1: No je to samozřejmě relativní, protože na tý obci jste schopná to vykomunikovat líp. Můžete pozvat ty lidi a nebo si tam za nima zajít do tý hospody a probrat to s nima a vysvětlit. A já si myslím, že když budete argumentovat... Všechno je to o komunikaci dneska. Myslím si, že když ten člověk umí komunikovat a vysvětlí to, tak se sice nezavděčí všem, ale minimálně ty svoje názory sdílí a když je třeba změni na základě těch argumentů lidí a najde nějakej kompromis a bude o tom mluvit, tak si myslím, že možná budou nadávat, ale řeknou si, že jinou šanci neměl. Oni ty informace vědí. Ale u státních politiků ta komunikace přes ty média je prostě neosobní a ty média vás pustěj jenom do nějakých bēd, zkracujou všechno, vlastně vám nedávaj prostor k tomu dovysvětlení. Jasně, můžu si tyhleto věci říkat na facebooku a na jinejch věcech, ale právě ty facebooky a sociální sítě jsou zdrojem těchletěch nenávistnejch komentářů. Takže mě přijde, že je to na těch sociálních sítích parta hysteriků, který se tím bavěj, nebo je to prostě

jejich náplň života kritizovat a rozčilovat se a využívaj to k tomu. Takže z tohoto úhlu pohledu si myslím, že ten komunální politik má výhodu v tom, že to může vykomunikovat jednoduše z očí do očí, což ten státní prostě nemůže, pokud si jako Karel Schwarzenberg nepozve lidi na pivo, ale ani tam samozřejmě nepřijdou všichni, tam přijde pár lidí.

Výzkumník: Jasně. A kdybychom se ještě vrátili. Teď jsme se bavili hlavně o tom, jaké jsou důvody, proč ty ředitelé vstupují do té regionální politiky v místě zřizovatele, tak proč do toho někteří naopak nechtějí vstoupit? Napadlo by vás něco?

Respondent B1: Tak samozřejmě tam může být to, že na to prostě nemá kapacitu. Jsou ředitelé, který jsou prostě zabraný svou prací, ale na druhou stranu maj ještě spoustu dalších svejch koníčků a rodin a nechtěj jim ubírat ten čas. Takže to je určitě to osobní rozhodnutí v tom že si musíte zvážit, jestli ten čas tomu věnujete. To je určitě asi jeden aspekt a ten druhý aspekt může být v tom, že se ten ředitel na to prostě necítí. Protože vnímá, že tohle prostě není jeho role. Je to trošku něco jinýho. A proč má řešit prostě nějaký stavby a problémy se zákonama a s normama a neplatičema a to všechno, co na zastupitelstvu řešíte. Si řeknete, že to nemáte zapotřebí, že máte svejch starostí dost a z tohoto úhlu pohledu to zcela chápu a nebo si na to prostě kvalitativně nevěří a říká: „Ne, tomuhle já nerozumím a dělat to nebudu. Ševče drž se svýho kopyta.“ Z tohoto úhlu pohledu to pochopím. No a může tam bejt spoustu aspektů, žejo. Zdravotní, věk, nevím. To je asi těžký specifikovat. Ale na druhou stranu si myslím, že každýho potěší, když je někdo osloví, když mu tohle nabídne. Každý o tom asi přemýšlí a rozhodne se. A myslím, že víc lidí je těch, který nakonec na to kývnou než těch, kteří na to nekývnou. No a znova říkám, chceme pomoci. Tak si myslím, že tady v těch pozicích jsou lidi, který chtěj pomoci a nebráněj se. Takže musej mít nějaký extrémní důvod k tomu, aby na to nepřistoupili.

Výzkumník: Když bych se zeptala dál. Může, podle vašeho názoru působení ředitelů základních škol v komunální politice v místě zřizovatele zvýšit jejich profesionalitu? Nebo nějak posílit, nebo naopak oslabit, zničit?

Respondent B1: Ještě jednou?

Výzkumník: Jestli když ten ředitel té základní školy působí v politice v místě zřizovatele, tak myslíte, že to jeho působení v této oblasti může jeho profesionalitu, to co dělá v té škole, nějak ohrozit nebo naopak posílit?

Respondent B1: Tak samozřejmě je to nějaká dvojrole, kde vás může kdokoli napadnout v tom smyslu, že tam lobujete za školu, za sebe... Jestli je tam v té obci jedna škola a jeden ředitel, tak to asi nehrozí. Ale samozřejmě pokavaď jste ve městě, kde je víc škol a jeden ředitel je v politice a druhý ne, tak to může bejt nástrojem k tomu, že vás budou

popotahovat, že si tady hraje na písččku pro tu svoji školu a na tu druhou školu zapomínáte a ty peníze tam nedáváte. A tím pádem si zvýhodňujete svoji školu v tom, že děti k vám jdou a tam nejdou. To může samozřejmě nastat taková situace a je na kvalitě toho člověka, aby tohle nedělal, aby bojoval fér a spravedlivě a bojoval obecně za školství, za všechny školy, když je v té pozici a nejen za svoji školu. To zase říkám, že záleží na velikosti té obce a na počtu těch škol. Takže tohle samozřejmě může nastat, takže tam nějaké nebezpečí je, ale samozřejmě ale pro tu profesionalitu to má výhodu, že zastupitelstvo je něco trošku jiného. A samozřejmě ten ředitel se zdokonaluje ve věcech, jako je komunikace na veřejnosti, přemýšlení o věcech jiných, než je jen školství, to znamená i dávání si věci do nějakých souvislostí, rozšiřování svého obzoru znalostí a dovedností. Tak určitě to je ta výzva, která asi vás možná... Mně to taky něco přináší. Já na to zastupitelstvo rád jdu, protože je to něco jiného, než v té práci dělám. A vypadnu z toho koloritu, vidím zase třeba jiný úhel pohledu, můžu pomoci tím názorem, nebo obráceně, jestli není něco, čím se inspiroju. Ale to každá práce. Já teď dostal nabídku před x lety, že učím na fakultě na krátkej úvazek distančně teda teďkon bohužel, ale dřív prezenčně. A to jsem bral z úhlu pohledu, že sice mě to stojí práci, sice je to na úkor mého osobního života, ale zase je to pro mě nějaký ocenění a je to i radost z toho, že můžu takovýdle věci předávat těm studentkám hlavně, protože studentů tam bohužel moc není. A je to nějaká inspirace, protože my se nějak navzájem inspirojujeme. Já mám dálkaře, takže třeba lidi, který už učeje, takže sdíleje svoje problémy, svoje zkušenosti a to je pro mě inspirativní. A je to zase jiný druh práce, než je ta běžná ředitelská, která vás zase dobíjí a pomáhá vám. Sice jste vyšťavená večer [nesrozumitelné 50:30] když jsem s nima skončil v půl devátý večer a padnul jsem doma a ani jsem se nedíval na fotbal na kterej jsem se chtěl dívat. Ale vnímám, že to má prostě smysl. Každá pozice, nebo každá nabídka, jiná role, která vám přijde přes cestu a vnímáte, že ji zvládnete a že to není nic, z čeho se stresujete, tak vám určitě pomůže profesionálně i lidsky.

Výzkumník: Dobře. Ještě bych se zeptala. Myslíte si, že to politické působení ředitele může zasahovat do orientace jeho školy? Jsou nějaké hodnoty, směr, představy.

Respondent B1: No... Jako samozřejmě může, ale tam se zase bavíme už o tom, na jaký úrovni té politiky ten ředitel je. Máme třeba, pojďme si říct konkrétní příklad, bývalý ředitel [název školy] je teďkon vlastně místostarosta Senátu. A vnímám samozřejmě, že když on byl senátor a byl zvolen do toho senátu, tak ještě určitej moment dělal ještě toho ředitele toho gymnázia a samozřejmě teď vnímáte, že je tam ta dvojrole, protože dělat senátora a zároveň ředitelovat nevím jestli úplně de. Ale když budete sedět jako zastupitel

v obci, kde se scházíte jednou za měsíc na dvě hodiny a možná tam na chvíli odvedete nějakou práci, tak si nemyslím, že někdo vás napadne v tom, že by to bylo na úkor toho ředitelování, protože to je pozice, která je rozhodně malá a zvladatelná. Takže z tohoto úhlu pohledu, samozřejmě pokavaď byste šla do té vyšší politiky, která už je o nějakým čas a samozřejmě asi i o nějakých jiných financích, tak může nastat ta situace, že vás může kdokoli, třeba i zevnitř té školy nebo mimo školu napadnout, že sedíte na dvou židlích a zároveň umím si napadnout, že vás třeba napadnou i kvůli politickému nastavení. Kandidujete za nějakou stranu a ten rodič nebo ten učitel je bojovník za jinou stranu v tuhle chvíli a už se to dostane do té politický úrovně. Takže tohle je asi nutný ošéfovat a být na to opatrný, aby to v tohle nepřerostlo. Takže když byly v létě úvahy o tom Senátu, jestli dělat Senátora, nebo ne, asi bych v tuhle chvíli skončil jako ředitel. Protože vůbec bych asi nevnímal tu nutnost sedět na dvou židlích a dělat dvě věci. Protože když děláte dvě věci, tak žádnou věc neděláte pořádně. Pokavaď na to chcete mít nějakou kapacitu. Takže z tohoto úhlu pohledu si myslím, že tohle je největší problém, který může nastat. Že budete sedět na dvou židlích a nebudete dělat nic pořádně a vlastně v té škole pořádně nebudete, ty lidi se o vás nemůžou opřít a třeba v tom Senátu nebo té Poslanecký sněmovně taky ne. Ale být zastupitelem ve městě nebo zastupitelem na vesnici si myslím, že bez problému jde. Protože to není... hlavně to jsou i večery, že jo, to není na úkor té hlavní pracovní činnosti. Takže z tohoto úhlu pohledu tam nevidím žádný problém. V tom městě nebo i vesnici to není o těch politických stranách. Takže tam nějaký hodnoty samozřejmě preferujete a můžete se o těch hodnotách bavit, ale tak to je normální. To je běžná diskuze.

Výzkumník: A můžu se zeptat. Vy jste říkal, že kdybyste byl senátor, že byste skončil jako ředitel. A věnoval byste se aspoň té pedagogice, že byste působil jako vyučující? Nebo byste úplně skončil?

Respondent B1: To samozřejmě nevím, to těžko říct. Já jsem si to jakoby opravdu vyzkoušel jenom jako nějakou úvahu a zkusil jsem nahlídnout pod pokličku té politiky a můžu vám říct, a bylo to moje půlroční zkušenost, která mi ukázala, že tudy má cesta rozhodně nepovede. Mě to prostě jako neba. Vidím, že ta politika není o kvalitě lidí, to je výtah k moci mnoha zvláštním individuím, který mají tu potřebu se politicky zviditelňovat a to já prostě nemám. Takže z mého úhlu pohledu tadyta cesta má jednoznačnou slepou ulici. A do toho já prostě nejdu. Ale jak říkám, tak pomoc na té své vesnici, kde bydlím. Kdybych bydlel na Praze 8, tak bych se asi nebránil kandidovat do zastupitelstva Prahy 8 a pomoci Praze 8. Je jen málo občanů v tu chvíli, který trošku tu Prahu 8 zná a chce jí pomoci,

protože slyší třeba ty stesky těch rodičů, co se děje nebo neděje tady. Takže z toho úhlu pohledu tady já prostě nevidím problém.

Výzkumník: A myslíte si, že by ředitelé základních škol měli aktivně působit v komunální politice v místě zřizovatele, že by tam měli vstupovat?

Respondent B1: Já... jakmile dáte takhle tu otázku, tak je to vlastně ano, nebo ne. Já si nemyslím... Znova říkám, co sem říkal. Pokavaď se na to cítí a zároveň jsou to kvalitní ředitelé, tak si myslím, že je to dobře, že je to určitě dobře pro ty občany, který tam jsou. Protože ten člověk pomáhá škole a mohl by pomoci třeba i v týhle pozici. Takže v tu chvíli u takovýho člověka si myslím, že měli. Takže já rozhodně, kdybych byl v tý pozici a hledal bych ty lidi, tak budu hledat mezi kvalitníma lidma a ředitelama nebo učitelama a budu je oslovovat. Tak to jo. Ale pokavaď ten člověk je nekvalitní ředitel a nekvalitní člověk, tak ten by tam neměl být.

Výzkumník: My se blížíme k závěru, tohle byla vlastně poslední otázka. Já bych se ještě v závěru zeptala, jestli byste chtěl k tomu něco doplnit k tomudle tématu. Co vás napadá, nebo jestli by z mé strany mělo ještě něco zaznít.

Respondent B1: Já to asi jenom shrnu v tom, že bych hodně kladl důraz na tu kvalitu. To je fakt to slovo, který mě osciluje ve školství a myslím si, že osciluje obecně i ve společnosti. Prostě jako vychovávat a mít tady kvalitní lidi a umožnit, aby kvalitní lidi šli do školství a samozřejmě aby kvalitní lidi šli do tý politiky. Takže ta vaše paralela - školství a politika vlastně má nějakou paralelu. Neříkejme ve všem, ale určitě je to něco podobnýho a ta podobnost určitě u mě spočívá v té kvalitě. Takže nechť ty kvalitní lidi, když budou v politice kvalitní lidi a když budou ve školství kvalitní lidi, tak si myslím, že společnost může vlastně žít docela kvalitně a příjemně. Tím ale nechci říct, aby nebyli kvalitní lidi tamhle v bankách nebo nevím kde. Ta kvalita je potřeba všude. Ale ten politik je samozřejmě člověk, který to prostě řídí. Takže na těch pozicích toho řízení a to vidíte v dnešní době, kdy nastává tahle situace, a vůbec jim nezávidím těm nahoře, protože ta situace je těžká a náročná a nikdo tu zkušenost nemá. Ale vidíte, jak prostě to nezvládaj. Nezvládaj to komunikačně a vlastně si uvědomujete, že tam nejsou ty nejkvalitnější lidi. Že bychom uměli vybrat lépe. Ale problém je, že ty kvalitní a ty nejkvalitnější do toho nepůjdou, protože vědí, jaká ta politika je, nechci říct s prominutím svinstvo a je to nějaká kaluž. Takže z tohoto úhlu pohledu tohle je jako nutný v tý společnosti obměnit a změnit. Ale obávám se, že to jako nedopadne, to spíš naopak. Protože když se díváte na svobodnou společnost támhle na západě, která je svobodná déle než my, tak tam to taky nefunguje, ba naopak. Tam je to možná ještě horší. Takže z tohoto úhlu pohledu nejsem úplně v tomhle

optimista a zase proto si budu radši budovat ten píseček v tý škole, což jsem schopnej ovlivnit, aby tady byli kvalitní učitelé a aby tady byl kvalitní způsob vzdělávání a snažili jsme se vychovávat z těch dětí kvalitní lidi a případně, když někdo bude chtít pomoci, poradit, tak jim poradím, ale vůbec si nedělám ambice k tomu, abych moji roli povyšoval a snažil se ovlivnit celou společnost, protože jsem v tom skeptický. To je o nějakým nastavení národa a společnosti. A myslím, že to nastavení je momentálně někde úplně jinde, než je možný.

Výzkumník: Super. Já vám mockrát děkuju. Bylo to pro mě moc poučný. Jsem ráda, že jsem se dozvěděla váš názor. Budu o tom přemýšlet a pak to zapracuju do té diplomové práce. Ještě jednou vám děkuju za váš čas, moc si toho vážím. Kór v dnešní době.

Respondent B1: V pohodě. Když mi pak pošlete třeba nějaký výsledek tý vaší práce, neříkám, že budu číst všech sto dvacet osum stránek.

Výzkumník: Tak dlouhý to nebude snad.

Respondent B1: Závěry si já rád čtu. To znamená k čemu jste došla, na základě čeho a tak dále. Takže jestli to, tak kontakt na mě máte a budu rád.

Výzkumník: Určitě. Já doufám, že to zvládnou nějak zpracovat a dokončit vůbec.

Respondent B1: Držím palec i vám. Teď jste zavřený a máte na to čas, ne? Tak pište, pište, než se to otevře, abyste pak mohli vyrazit do přírody. Držím palec, ať se vám to podaří, ať získáte co nejvíc informací a můžete to nějak udělat.

Výzkumník: I vám ať se daří a jste spokojenej. Mějte se, na shledanou.

Rozhovor s respondentem B2

Výzkumník: Dobrý den, paní ředitelko.

Respondent B2: Dobrý den, dobrý den.

Výzkumník: Já jsem vám chtěla mockrát poděkovat, že mi takhle pomůžete. Jste moc hodná. Ještě když je to takhle narychlo.

Respondent B2: No nevím, jestli pomůžu [smích].

Výzkumník: Určitě jo. Já se vlastně zabývám působením ředitelů základních škol v komunální politice, hlavně v místě toho zřizovatele. A vlastně zjišťuju, jaký na to mají názor jak ředitelé, kteří tam působí, tak vlastně i ředitelé, kteří tam nepůsobí.

Respondent B2: Mhm.

Výzkumník: Já se vás hned na začátku musím zeptat, jestli teda souhlasíte s tím výzkumem, jestli se chcete zúčastnit.

Respondent B2: Ano.

Výzkumník: Jestli vám nebude vadit, že to budu nahrávat, je to jenom pro moje účely, abych to mohla zpracovat.

Respondent B2: Nebude.

Výzkumník: A anonymita je samozřejmě zaručená.

Respondent B2: Mhm, dobře.

Výzkumník: Potom to bude zašifrováno a nikdo nebude vědět, že jste mluvila vy.

Respondent B2: Dobře.

Výzkumník: Tak jestli můžeme takhle začít...

Respondent B2: Mhm.

Výzkumník: Já bych se vás zeptala, jaký máte vlastně vztah k tomu regionu, kde se nachází ta vaše základní škola, jestli jste z té oblasti rodačkou, nebo pocházíte odjinud...

Respondent B2: Tak já nejsem vlastně přímo rodačka ze [název lokace], já bydlím v [název lokace], což je vlastně vesnice tři kilometry vzdálená od [název lokace], takže k tomu regionu mám určitě vztah a je mi blízký.

Výzkumník: A když bych se vás takhle zeptala, jak vnímáte rozvoj toho daného regionu? Třeba... nebo té obce. Výstavba, kultura, to školství... jak na to nahlížíte?

Respondent B2: Er... Tak co se týká vlastně výstavby, tak až teď se začínají vlastně... teď tam došlo k zaměření... nebo v posledních já nevím asi dvou letech došlo k zaměření vlastně parcel. Takže si myslím, že ten vývoj se teď začíná, nebo začne trošičku lepší, takže je tam vlastně několik stavebních parcel, které už jsou některé

prodány. Takže určitě přitáhne ... přitáhne tahle možnost bydlení, docela jako pěkného bydlení, na pěkném místě, mladé rodiny. Takže už několik mladých rodin vlastně už ty parcely zakoupilo, takže určitě výhled je. Ale dosud vlastně to bylo takové hodně slabé, co se týká i vůbec přílivu rodin, nebo vlastně přílivu dětí do té školy. Tak opravdu jsme vycházeli z ... většinou jsme měli hodně dětí z okolních obcí, ne přímo z [název lokace], protože tam moc těch mladých rodin nezůstávalo.

Výzkumník: Jasně.

Respondent B2: Takže to bude po téhle stránce určitě lepší. A co se týká kultury, tak ta kultura... na tom venkově je to takový... vlastně v těch [název lokace] je postaven velký kulturní dům, takže to občas... občas nějaké akce tam byly pro dospělé lidi. Co se týká akcí pro děti, tak jsme dělali hodně, jako škola jsme fungovaly, vlastně u nás na škole vlastně funguje sdružení rodičů a přátel školy. Takže vlastně ve spolupráci s tímhle sdružením jsme organizovali vlastně pro děti třeba maškarní ples v tom kulturním domě, takže byla velká účast vlastně z okolních vesnic i z [název lokace] lidí. Což bylo docela takové hezké, v loňském roce jsme ještě stihli, než vypukla ta pandemie, vlastně na Vánoce vánoční koncert jsme uspořádali v kulturním domě. Opět vlastně škola... ve spolupráci se školou. Takže jsme docela vlastně jakoby ta škola, i když jsme maličká škola, trojtřídní škola, tak docela jsme se snažili hodně těch kulturních akcí v té škole i pro ty lidi udělat. Chodili jsme vlastně také s vánočním... vánoční koncert jsme dělali i vlastně pro léčebnu ve [název lokace], jsme chodili přímo tam, do těch prostor té léčebny. Takže spíš jako ta škola má... určitě význam. I pan starosta na to nahlíží, věřím stejným způsobem, že ta škola je pro tu obec určitě důležitá, je takovým i centrem kultury, i když teď samozřejmě ta situace byla horší.

Výzkumník: Jestli se můžu dál zeptat. Jak dlouho působíte ve školství?

Respondent B2: Tak já působím ve školství od roku 1991 s přestávkou teda dvou mateřských dovolených. No tak zhruba takže tak těch třicet let.

Výzkumník: To je krásný.

Respondent B2: Jako učitelka jsem začínala.

Výzkumník: To je krásný. A já bych se zeptala, začínala jste přímo na té škole, kde působíte dnes jako paní ředitelka, nebo jste vystřídalala i jiné jakoby školy?

Respondent B2: Tak já jsem právě začínala na téhle škole, já jsem pořád na stejném místě, takže jsem v tom roce 1991 po absolvování pedagogické fakulty vlastně nastoupila sem do [název] školy. A zůstala jsem. Já jsem vlastně tu [název] školu jsem si vyhlídla, když jsem se zajímala, nebo hledala jsem místo pro souvislou pedagogickou

praxi, takže když jsem studovala v Plzni pedagogickou fakultu, když jsem jezdila... Je pardon [respondentce zvoní telefon]

Výzkumník: V pořádku.

Respondent B2: Pardon, já se moc omlouvám.

Výzkumník: Určitě, určitě.

Respondent B2: Takže když jsem dojížděla z [název lokace], tak jsem jezdila autobusem a kolem ke [název] škole a nějak mě ta školička zaujala, takže jsem oslovila vlastně tehdejší paní ředitelku, jestli bych tam mohla vykonávat souvislou, myslím, že tenkrát šestitýdenní, praxi v závěrečném ročníku. A hodně se mi tam v té škole líbilo. A shodou náhod vlastně odcházeli dva učitelé, manželé, se stěhovali pryč. Takže tam vznikla dvě volná místa potom. Následující školní rok mě potom kontaktovala paní ředitelka.

Výzkumník: To je hezký, že jste si to takhle vyhlídla, že jste k tomu získala vztah a následně jste tam zůstala. [smích]

Respondent B2: Tak se povedlo.

Výzkumník: To je krásný. Takže vy máte asi první stupeň vystudovaný, předpokládám.

Respondent B2: Ano ano, první stupeň.

Výzkumník: A jak dlouho působíte jako paní ředitelka?

Respondent B2: Vlastně od roku 2003.

Výzkumník: Mhm.

Respondent B2: Od července roku 2003. Takže sedmnáct let. Říkám to dobře? Ne...

Výzkumník: Ano...

Respondent B2: Ne, špatně to říkám.

Výzkumník: Ano.

Respondent B2: Jo?

Výzkumník: Jo, skoro osmnáct. [smích]

Respondent B2: Takže celkem sedmnáct.

Výzkumník: To je krásný. A můžu se zeptat, jaký byly ty důvody, že jste se přihlásila zřejmě do nějakého výběrového řízení. Jaká byla ta motivace?

Respondent B2: Tak ono to nebylo úplně tak, že by to byla moje touha být ředitelkou školy. Ale vlastně tehdy odcházela vlastně přede mnou, nebo když jsem se stala ředitelkou školy, tak asi půl roku předtím odcházela paní ředitelka tehdejší na mateřskou dovolenou. A už se vlastně do té školy neplánovala vrátit, protože ona jezdila odněkud až ... za Strakonice bydlet, takže tam vlastně půl rok na té pozici působila paní

jako bývalá paní učitelka, která neměla tedy vzdělání a byla tam jenom na takovou dobu překlenutí, než bude konkurz. No víceméně mě tak nějak kolegyně přemluvily [smích].

Výzkumník: Tak to je vidět, že jste oblíbená a že k vám mají krásnej vztah.

Respondent B2: Bylo to pro mě těžké rozhodování, tedy. Jestli do toho konkurzu jít, nebo ne. Ale tak nakonec jsem se nechala přemluvit.

Výzkumník: Když se dneska na to podíváme, tak mi přijde, že teď na ty ředitele základních škol jsou kladeny čím dál tím větší požadavky, nebo tak to aspoň vnímám já, nevím, jestli i vy. Zabírá to určitě hodně času to ředitelování. Zbývá vám čas třeba ještě i na nějaké koníčky nebo angažovat se ve veřejném nebo v občanském životě třeba v politice?

Respondent B2: Tak je pravda, že teď vlastně od toho loňského roku, co je ta pandemie, tak bych jakoby pocítovala takové trošičku zvolnění, jakože jsem mohla jakoby trošku zvolnit, ale vlastně ty roky předtím, tak opravdu jsem byla hodně zavalená prací. A pokračovala jsem domů a dělala jsem vlastně povinnosti, jsem plnila pracovní i doma. Takže toho času zbývalo hrozně málo. Takže určitě jsem, nějak jako se neangažuji třeba v politickém životě. Jsem byla ráda, když byl volný čas. Jsme se rádi s manželem, zúčastnili nějaké besedy, nějakého toho kulturního představení, to jsme jezdili docela hodně do [název lokace]. Ten čas jsme se snažili tedy najít občas na něco na nějaké kulturní vyžití a jinak mám strašně ráda přírodu a relax je pro mě opravdu procházky v přírodě. A práce na zahrádce. Ale toho času bylo opravdu málo. Teď bych řekla, že se to trošičku zvolnilo, tak i jako jak je méně aktivit, protože jako ředitelka školy, malé školy, takže jsem se zúčastnila... měla jsem hodně vlastně i mimoškolních aktivit pro děti, takže já jsem se vlastně těch různých akcí musela taky plně zúčastnit, takže zúčastňovat. Takže to bylo takové opravdu... ten čas na to ředitelování byl o to jakoby umenšen nebo zkrácen. Takže...

Výzkumník: A máte na to třeba nějaký postup, jak to všechno zvládat časově, nebo...?

Respondent B2: Tak už určitě tak nějak postupem času jsem se naučila opravdu si jasně říct, že tohle udělám později. Není třeba udělat tuhle věc nebo tuhle záležitost vyřídit hned. Počkám. Takže snad trošku jakoby řekla bych, že těmi roky praxe člověk získává takovej jakoby systém a získává takovou jakoby možná i na nějaké věci nadhled. Že se třeba jakoby nic úplně nestane, když tu věc, tu záležitost hned nevyřídím. Takže tak. Ale je to podle situace. Pak přijdou třeba situace, nebo přijdou nějaké tabulky, výkazy,

kteří prostě udělat musíte. Ale jako určitě nějaký takový nadhled, systém... trochu protřídit si...

Výzkumník: Lidé vlastně ve vedoucích pracovních pozicích jsou ve svém okolí veřejně známí. A myslíte si, že to platí i o ředitelích škol?

Respondent B2: Já si myslím, že určitě. Určitě. Že na těch malých městech, vesnicích asi o to více, ale nedokážu posoudit. Možná i vlastně v těch větších městech, ale to by asi řekli kolegové z větších měst. Je to pozice, které si lidé všimají, která je prostě vidět. Ty lidé jsou vidět určitě. Je důležité, jak vystupujeme, nebo jak se chováme ...

Výzkumník: Mhm. A máte s tím spíše jakoby pozitivní zkušenost nebo negativní? Když vás takhle lidé znají.

Respondent B2: Tak já mám pozitivní zkušenost. Nesetkala jsem se s nějakou špatnou reakcí. Nebo občas třeba byl nějaký problém, nebo museli jsme třeba nějakou situaci řešit třeba s rodičem. Ale myslím, že jsem vždycky všechno vyřešila. Mám víceméně pozitivní zkušenosti. I takhle z jednání na... s veřejností.

Výzkumník: Jaký máte třeba vy názor na působení ředitelů základních škol v regionální politice? Myslím třeba tu krajskou, potom to může být ta komunální v místě zřizovatele nebo mimo něj. Myslíte si, že to je dobře, špatně?

Respondent B2: Tak já si myslím, že to není od věci, že určitě je to fajn, když ten ředitel má... najde si ten čas a má třeba tu chuť nebo ty ambice, schopnosti třeba se zapojit do politiky třeba i do té místní, jak říkáte, to je také docela důležité, protože mnohdy třeba lidé, kteří sedí v zastupitelstvu nebo i ten pan starosta, pan místostarosta nebo paní místostarostka úplně neví, jak třeba to v té škole chodí nebo jak ta škola funguje, jak ta škola pracuje. Neví třeba co je úplně náplní práce toho ředitele. Tak je dobré takový ten hlas toho ředitele, že je slyšet určitě, nebo že má možnost se vyjádřit. Ale když má potom někdo ambice vlastně v té vyšší politice, tak říkám si, proč ne, že. Myslím, že to není na škodu.

Výzkumník: A pokud teda v některé této oblasti ten dotyčný působí, myslíte si, že to té škole může přinést třeba nějaké výhody, jako je třeba nějaká mediální reklama, potom to můžou být sponzorské dary, noví klienti v podobě těch žáků a rodičů. Nebo naopak nějaké nevýhody, jako je nedůvěra vůči tomu řediteli a jeho politickým názorům?

Respondent B2: Tak já si myslím, že když opravdu ten člověk to dělá poctivě, nebo ten člověk opravdu tak nějak tu funkci v té politice, nebo takovém veřejně známém místě, když vykonává poctivě, opravdově, tak si myslím, že ti lidé to poznají, že si myslím,

že tu důvěru ten člověk určitě si získá. A může to přinést určitě i výhody té škole samozřejmě. Že se vlastně že tu školu jakoby zmedializuje.

Výzkumník: A vás nikdy ta politika nelákala?

Respondent B2: Ne ne ne.

Výzkumník: Třeba doma.

Respondent B2: Z časových důvodů ne. [smích] Teda nejenom z časových důvodů... todle asi... jako nejsou to... opravdu nemám jako takovou jakoby touhu nebo takové ambice, ne.

Výzkumník: No a jak myslíte, že vlastně ti ředitelé... nebo jak ti ředitelé základních škol dřív v té komunální politice v místě toho zřizovatele působí. Jak na to třeba nahlízejí rodiče? Co si myslíte? Nahlízejí na to dobře, nebo špatně? Mají právo se k tomu vyjadřovat? Říct ne: "Zůstaňte doma, nechodte do té politiky, radši se věnujte tomu školství." Je tam nějaká hranice?

Respondent B2: Já myslím, že je to určitě, že asi... že rodiče do tohoto by se neměli... k tomuto by se neměli vyjadřovat. Můžou si třeba něco myslet, mít nějaký názor, ale je to věc toho... je to věc toho ředitele.

Výzkumník: Mhm. A myslíte si, že když ten ředitel vstupuje do té politiky, že třeba i ty rodiče ho v tom můžou podpořit? Jako že mu třeba dají ty hlasy, protože je takhle známý.

Respondent B2: Já si myslím, že určitě, když je oblíbený, mají v něj důvěru, tak já si myslím, že určitě tam může být podpora, i ze strany těch rodičů.

Výzkumník: A jaké jsou podle vás důvody vlastně vstupu těch ředitelů do této politiky?

Respondent B2: Tak možná tady někdo má třeba i ten důvod si myslím, že chce pomoci té škole právě. Že chce trošku i zviditelnit tu školu, že nemyslím si, že by to bylo třeba jenom... Někdo má takové ambice, že chce si prosadit vlastně třeba své názory, své postoje, že to je takové jakoby osobní. Někdo může mít třeba i takovýhle způsob vlastně zviditelnění některý ředitel, ale myslím, že některý ředitel opravdu chce pomoci tímhle způsobem té škole. To zase záleží na asi jednotlivci.

Výzkumník: Mhm. Takže si myslíte, že hlavní ten důvod bude pomoc té škole.

Respondent B2: Já si myslím, že ano. Já si myslím, že ano. Nebo nějak změnit věci. Jo, změnit třeba věci i v té obci nebo i v tom regionu vlastně co... jo? Pomoci nějak škole i v tomhle rámci nebo jakoby změnit... jak to říct teď přesně...? Změnit vlastně i nějaké věci v té oblasti. Třeba kompetencí nebo vztahů a ředitele, nebo starosty, místostarosty. Prostě spolupráci školy a zřizovatele nebo jiných třeba spolků v té obci.

Výzkumník: No a naopak si myslíte, že jsou důvody, proč ty ředitelé nevstupují do té politiky?

Respondent B2: Tak já si myslím, že opravdu možná ta časová, opravdu ten časový pres, který ředitelé prožívají. Že myslím si, že opravdu je to z nedostatku času. Nebo z takové jakoby zahlcenosti opravdu, tou přetíženosti administrativy a vůbec takových těch povinností, které jsou na ředitele kladeny. Tak si myslím, že mnoho lidí už by to nedalo.

Výzkumník: Takže asi především ta časová zátěž je podle vás ten hlavní důvod.

Respondent B2: Ano. Ano, myslím si, že ano.

Výzkumník: Myslíte si, že třeba rodiče těch žáků mají taky právo přemlouvat toho ředitele, aby do té politiky vstoupil?

Respondent B2: Tak můžou říct třeba svůj názor, ale jako přemlouvat, tak to si myslím, že ne. To k tomu určitě nepatří.

Výzkumník: A stalo se to třeba vám, že vás takhle někdo přemlouval, abyste tam vstoupila do té politiky?

Respondent B2: Ne ne ne, nepřemlouval nikdo. A já vlastně ani do zastupitelstva ve [název lokace] nemůžu vlastně kandidovat, protože nejsem místní.

Výzkumník: A třeba vlastně v místě kde bydlíte, tam se vám to nestalo?

Respondent B2: Tak před možná dvaceti lety ano. Já jsem byla vlastně členkou zastupitelstva a byla jsem vlastně i pokladní potom nějaké roky na obecním úřadě, takže tam jsem působila a bylo to vlastně do doby, než se mi... než se mi narodila dcera. Pak už jsem se věnovala opravdu těm povinnostem mateřským.

Výzkumník: Takže máte zkušenosti s politikou nakonec.

Respondent B2: Ano, nakonec ano. [smích]

Výzkumník: A nestýská se vám po tom?

Respondent B2: Ne ne ne, to ani ne. Ne.

Výzkumník: Teď bych se vás zeptala, když ti ředitelé základních škol působí v té komunální politice v místo toho zřizovatele, myslíte si, že to může zvýšit nebo posílit tu jejich profesionalitu nebo naopak třeba zničit nebo oslabit?

Respondent B2: Tak já si myslím, že může zvýšit.

Výzkumník: A třeba napadlo by vás...

Respondent B2: Když je schopný ředitel, tak může zvýšit.

Výzkumník: A napadlo by vás, jako čím mu to tu profesionalitu může zvýšit? Jaký jsou... nebo jaký jsou tam ty faktory.

Respondent B2: Tak určitě hmm... určitě, že musí řešit různé věci z různých oblastí. Neřeší jenom vlastně školství. Získá vlastně vhled i do jiné problematiky. Může se k tomu vyjádřit, může se vzdělat vlastně v té problematice, než třeba se k něčemu vyjádří, může, má možnost si tu problematiku nastudovat nebo tu oblast. Takže určitě jako ten rozhled toho ředitele rozšíří.

Výzkumník: A co vy, když jste třeba působila v tom zastupitelstvu u vás doma, tak vnímáte to také tak, že jste získala nějaký nadhled a vlastně třeba i rozumíte těm zastupitelům nebo tomu panu starostovi, když třeba o něco žádáte. Proč to třeba nepovolí, nebo naopak? Že je třeba potřeba udělat kompromis.

Respondent B2: Určitě, co si teda matně pamatuju, když jsem, když jsem působila v zastupitelstvu, tak určitě jsem viděla, nebo tedy paní starostka tehdejší, nebo teda pan starosta potom paní starostka, tak vlastně seznamovali ty zastupitele, nás zastupitele, právě s různými výhledy a různými projekty, do kterých se chtějí zapojit. A to jsem opravdu viděla, že to není jednoduché. Že vlastně zpracovat žádost, orientovat se v tolika věcech. A to si myslím, že teď je toho daleko více. Že určitě ten pohled jsem měla, že jsem vlastně opravdu získala ty informace, že to není jednoduché a a určitě se tam řešily různé věci, co se týká pozemkových úprav a tak. O čem jsem vlastně neměla vůbec tušení, že něco takového existuje. Takže jsem získala určitě i vhled do nějaké té další problematiky a... důležité bylo také promyslet si, když se o něčem hlasovalo, tak nešlo o to jenom slepě zvednout ruku, ale opravdu si promyslet, jestli to moje rozhodnutí je správné. Je to také na té osobní zodpovědnosti a řekla bych, že na těch vesnicích docela opravdu, nebo v těch [nesrozumitelné 22:58] to tak fungovalo. A funguje, že to těm lidem není úplně jedno, pro co hlasují, nebo že vlastně těm zastupitelům jde o to, aby ta obec byla stále krásnější. Teď nevím, jestli jsem neodbočila moc.

Výzkumník: Ne ne ne ne ne, to je v pořádku. Aspoň tam budu mít i ten kontext k tomu. Vlastně teda když bych se vás ještě zeptala, myslíte si, že může to politické působení toho ředitele zasahovat do řízení a orientace školy? A pokud ano, tak jak?

Respondent B2: To úplně nevím, jak na tohle, na tuhle otázku odpovědět.

Výzkumník: Jestli třeba, jestli třeba to může mít i nějaké té časové vyčerpání, jestli to může nějak ovlivnit nebo ohrozit tu školu. Jeho politické názory, jestli tam budou zasahovat nějak do těch norem a hodnot těch školy.

Respondent B2: Tak nemělo by, ale opravdu záleží také asi na osobnosti toho člověka. To je hodně takové individuální... že pokud... pokud tak nějak ten člověk působí vlastně v

té politice v rámci nějakých jako norem morálních, tak by neměl. Tak by neměl vlastně přenášet jakoby své názory, ovlivňovat vlastně školu, ovlivňovat zaměstnance školy, nedejbože vlastně děti. Takže správně by to tak být nemělo.

Výzkumník: Nemělo. Mhm. Takže myslíte třeba, že by měl s nimi ten pan ředitel nějak diskutovat, takže by to nemělo být na půdě té školy.

Respondent B2: Jo takhle jako diskutovat třeba o... o činnosti toho zastupitelstva, nebo tak.

Výzkumník: Myslíte si, že tam může tak zasahovat? Že to ty děti může třeba o něco obohatit.

Respondent B2: No tak já si myslím, že určitě by jako bylo třeba dobré... jsme dělali taky besedy s paní starostkou. Pro děti jsme pořádali ve škole, ale tak jako... když by to bylo z toho pohledu v rámci třeba výuky vlastivědy na tom prvním stupni, když by ten pan ředitel pověděl třeba o tom, jak funguje vlastně ta obec. Nevím třeba, jestli by byl úplně kompetentní on jako zastupitel. Lepší je opravdu ten pan místostarosta, nebo pan starosta. Ale možná tak nějak říci třeba o skladbě zastupitelstva nějaké informace předat. Ale spíš bych to asi nechala opravdu na to udělat besedu třeba s panem starostou nebo s panem místostarostou. Že spíš asi ten pan ředitel by měl být v té škole jako ředitel a částečně jako učitel, pokud vyučuje. A tohle bych nechala asi opravdu těm... tomu panu starostovi nebo místostarostovi.

Výzkumník: Jste mě zaujala tím, jak jste říkala, že jste tam měla pana starostu na besedě, v té škole vaší.

Respondent B2: Ano, paní starostku tehdejší...

Výzkumník: Pardon. To slyším poprvý vlastně. A můžu se zeptat, o čem s těmi dětmi třeba mluvila? Nebo jak na ní reagovaly děti? Jaký bylo to hlavní téma?

Respondent B2: Hm... právě moc hezky, protože děti měly připraveny otázky vlastně právě během hodin vlastivědy s paní učitelkou a také měly takové vlastně jakoby takové návrhy, co by chtěly v obci změnit, co se jim v obci líbí, co se jim naopak vlastně v obci nelíbí. No a ona vlastně potom přišla a oni se jí ptali. Byla to vlastně taková beseda formou dotazů, takže ty děti se ptaly, měly připravené dotazy. Pak říkaly, co by třeba v té obci chtěly změnit, co se jim v té obci líbí. A ona určitě vlastně také mluvila o těch plánech, které třeba jako obec mají... mluvila vlastně i o tom, kolik je lidí v tom zastupitelstvu, aby vlastně věděly, co vlastně ta práce toho zřizovatele obnáší.

Výzkumník: Mhm. Jak... jestli bych se ještě mohla u toho zdržet, jak některé ty děti, když získávaly takhle... přehled.

Respondent B2: Byli to žáci 4. a 5. ročníku, takže deset až jedenáct let.

Výzkumník: Hmm. A jaký měli na to ohlas? Líbilo se jim to?

Respondent B2: Určitě, určitě. Pro ně bylo takové fajn, že ta starostka přišla mezi ně, vlastně ta představitelka tehdejší obce [název lokace], takže to pro ně bylo určitě... určitě přínosné. A i pro ní.

Výzkumník: A kde vzešel tenhle ten nápad? Nebo tenhle ten projekt.

Respondent B2: To napadlo vlastně paní učitelku tehdejší, která učila právě vlastivědu. A ta učitelka dělala vlastně taky takový hezký projekt s dětmi, že vlastně děti taky v rámci výuky vlastivědy napsaly dopis, vybraly si město v České republice a napsaly vlastně panu starostovi nebo paní starostce toho daného města dopis jako o nějaké informace, jaké si našly o tom městě a jestli třeba by jim poskytli ještě další informace. A opravdu vždycky se stalo, že odpověděli. Ne přímo třeba pan starosta, ale paní sekretářka nebo... ale vždycky dostaly ty děti odpověď a pak to v rámci té hodiny četly těm ostatním dětem, jaký dostaly dopis a teď dostaly různé takové upomínkové předměty. Takže to bylo také takový hezký projekt.

Výzkumník: To je strašně hezký, teda. Fakt se přiznávám, že s tímhle se setkávám poprvý, i že tam byla ochota od té paní starostky přijít.

Respondent B2: Ano.

Výzkumník: To je strašně... To je vzácný si myslím, v dnešní době. Já bych se Vás ještě zeptala, myslíte si, že by měli ředitelé základních škol aktivně působit v komunální politice v místě toho zřizovatele?

Respondent B2: Aktivně, to se myslí jakoby, byli členem.

Výzkumník: Ano, přesně tak jako zastupitel, radní, popřípadě jestli by, když by měli tu možnost, jestli by měli tu svojí funkci ředitele jakoby opustit a jít třeba na post toho místostarosty nebo starosty, tak kde by to bylo potřeba k uvolnění.

Respondent B2: Hmm, tak asi zase to je individuální, záleží asi na tom, jak každý ten ředitel to má. Jestli opravdu někdo třeba chce zůstat v té škole a být na pozici ředitele. A někdo třeba už po čase zjišťuje, že je vyhořelý nebo že by chtěl změnu. Tak si myslím, proč ne, že by se cítil na to opustit funkci ředitele a kandidovat vlastně na místo starosty nebo kandidovat do zastupitelstva. Tak je to asi věc každého.

Výzkumník: A kdybych se vás zeptala, že byste musela odpovědět ano, nebo ne. Jestli by tam teda ty ředitelé měli působit v tom zastupitelstvu nebo jako radní, tak spíš byste se přiklápěla k jaké variantě?

Respondent B2: Že by tedy zůstali ředitelé a zároveň by ještě působili...? Tak já si myslím, že ano, že by to opravdu nebylo od věci. Ano.

Výzkumník: No, my se pomaličku blížíme teda ke konci. A já bych se chtěla zeptat, jestli byste třeba chtělo něco k těm svým výpovědím doplnit. Nebo jestli by mělo třeba ještě něco zaznít z mé strany, co si myslíte, že by tam mělo být zveřejněno.

Respondent B2: Tak určitě je hodně důležitá dobrá spolupráce vlastně vedení školy a zřizovatele, protože vlastně co se týká základních škol, tak základní školy zřizuje vlastně obec nebo město. Jsme zřizovány tímto způsobem. Mělo by to být takové... vlastně jakoby taková otevřená cesta, jo? Určitě by tam měla fungovat komunikace, komunikace vlastně na té pracovní úrovni. Určitě je dobré, když vlastně tam probíhá i komunikace na té úrovni, že si vlastně ten ředitel s tím starostou vykájí, je tam takový ten opravdu pracovní vztah mezi nimi. Nemyslím si, že je úplně dobrý osobní vztah. Nebo... i když těžko říct, to záleží opravdu na lidech, ale co se týká vlastně určité komunikace, té otevřené komunikace. Ta je důležitá, protože se spousta věcí dá vyřešit, vyjasnit a tak aby opravdu ten ředitel, nebo ten starosta a místostarosta byli naladěni prostě na stejnou vlnu, že jim jde o to věci řešit. Ne o věcech mluvit, ale věci prostě řešit. A problémy řešit a tak...

Výzkumník: A myslíte si, že se dá tomu nějak napomocť takhle z té strany toho ředitele? Aby tam byly opravdu dobrý vztahy s tím zřizovatelem? Nebo co by pro to měl udělat?

Respondent B2: Já si myslím, že oba. Že určitě oba... Od koho vlastně vzejde ten první impulz, to je asi tak nějak jedno, ale tak zřejmě by asi mě od ředitele, protože zřizovatel je, ten zřizuje tu školu, ale já si myslím, že potom už je to takové no... těžko asi si i myslím opravdu... od toho ředitele, od toho ředitele. A vlastně je dobré, když ten zřizovatel, ten starosta vlastně toho ředitele podpoří, že ten ředitel má vlastně takovou jistotu, že ten starosta mu důvěřuje a že stojí za ním. Takže tam je to určitě... ta důvěra je hodně důležitá.

Výzkumník: Ještě jsem se vás chtěla zeptat, myslíte si, že když ten ředitel působí v té komunální politice v místě toho zřizovatele, může tam docházet k nějakým střetům zájmů? Že to tak třeba může vnímat ta veřejnost? Často to tak bývá.

Respondent B2: Může být. Nás teda, co se týká naší školy, tak my máme pod sebou mateřskou školu. A vlastně mateřská škola tam vlastně vede tu součást mateřské školy... mateřskou školu má na starosti vedoucí učitel té mateřské školy. A vlastně ta vedoucí učitelka mateřské školy už kolik let... funguje v té komunální politice, je v zastupitelstvu. Ona je vlastně občanka [název lokace], takže působí vlastně v zastupitelstvu. A jako nejsou tam problémy. A nemám ani já jako s tím problém. Že bych, že by nějak byla protěžována mateřská škola na úkor základní školy. Že spíš

naopak jako i nějaké věci s tou vedoucí, s paní vedoucí učitelkou řeším a ona je tam jakože přednese. Že mně vlastně jako ředitelce školy tímto i pomůže. Takže...

Výzkumník: Máte spojence.

Respondent B2: V našem případě jsem se nějak nesetkala, že by byl problém, že by někdo nahlížel na to, že je ta škola nějakým způsobem preferovaná. Tam vlastně ve [název lokace] působí spolky místní, tělovýchovná jednota, Sokol [název lokace] teda, hasiči. Nevím, jestli ještě nějaký asi... hasiči. Takže tam jako z jejich strany není nějaká jako žárlivost, že je škola nějakým způsobem protěžovaná, když vedoucí učitelka školy je v zastupitelstvu. Nesetkala jsem se s tím.

Výzkumník: Takže paní vedoucí učitelka vlastně asi nahlíží na tu mateřskou školku a na základní školu jako na jednu instituci a že musíte táhnout za jeden provaz. Jestli to dobře chápu.

Respondent B2: Ano, ano.

Výzkumník: Jestli to dobře chápu.

Respondent B2: Určitě. Fungujeme jako jedna instituce.

Výzkumník: Hm. A třeba když je ve [název lokace] zastupitelstvo chodíte tam i Vy se podívat a třeba tam dávat svoje požadavky nebo diskutovat o té škole?

Respondent B2: Ne pravidelně, teďko tedy oni měli online zastupitelstvo, ale když ještě než vypukla pandemie tak zhruba tak každý čtvrt rok jsem se zúčastnila zasedání, že jsem byla vlastně pozvaná. Oni chtěli zprávu, pan starosta si teda vyžádal zprávu o škole, o počtu dětí, většinou při zahájení školního roku pak někdy kolem Vánoc jsem se zúčastnila, takže zhruba čtvrtletně jsem se zúčastnila zasedání.

Výzkumník: A stalo se Vám třeba, že když oni tam řeší ten resort školství, že Vás požádali o radu? Nebo aby Vy jste jim přednesla svoje nějaké svoje pohledy a tak?

Respondent B2: Hmm. Určitě, ono to bylo většinou právě, že jsem byla pozvaná a pan starosta nebo pan místostarosta, tedy mě třeba požádali už dopředu. Jo, abych si připravila nějaké povídání k nějaké problematice nebo tak. Vždycky jsem měla vlastně možnost, od nich jsem vlastně dopředu byla informovaná, si připravit to, co po mně chtěli slyšet, takže danou věc nebo záležitost. To bylo také fajn.

Výzkumník: Je vidět, že máte dobré vztahy.

Respondent B2: Určitě.

Výzkumník: To je asi taky základ, bych řekla.

Respondent B2: Určitě, možná bych odpovídala jinak, kdyby ty vztahy nebyly dobré, že bych třeba ten pohled měla zase trošku jiný.

Výzkumník: Hmm. A myslíte si, že třeba v tom větším městě můžou být ty vztahy jakoby horší. Ten ředitel a zřizovatel, když je tam třeba ještě víc škol, protože vy jste ve [název lokace] vlastně jen jedna. Jestli se nemýlím.

Respondent B2: Určitě, tak já si myslím, že ano, že může, jednak v tom zastupitelstvu je více lidí, protože zastupitelstvo ve větším městě je vícečlenné a jak vlastně říkáte, že v tom městě může být více škol a určitě nějaká taková trošičku vzájemná rivalita mezi školami je a takže si myslím, že to určitě může mít také vliv a může to být složitější pro obě strany.

Výzkumník: A jste radši, že působilte vlastně na té škole v menší obci než ve větším městě? Myslíte si, že je to lepší?

Respondent B2: Určitě. Já si myslím, že ano. Pro mě jako osobně určitě ano.

Výzkumník: Jestli byste ještě chtěla něco doplnit, se takhle zeptám úplně na závěr?

Respondent B2: Tak teď mě vůbec nic nenapadá. Ale...

Výzkumník: Nebo jestli bych měla já podle Vás ještě něco zmínit? Já budu ráda.

Respondent B2: Tak určitě je to vlastně o tom, základem je dobrý vztah zřizovatele a vůbec školy, ředitele školy. Určitě vlastně i ten ředitel by se měl snažit působit na ty své zaměstnance v tom smyslu, že je jakoby dobré udržovat dobrý vztah s tím zřizovatelem. Snažit se vlastně pracovat i tak, aby ten zřizovatel vlastně byl potěšen tou prací školy nebo vůbec prezentací školy, protože zřizovatelé vlastně také vynakládají také finance na provoz školy, takže určitě je dobré... je dobré se snažit, pracovat kvalitně, aby ta škola měla dobrou úroveň, aby děti chodily do školy rády, aby rodiče byli spokojeni s úrovní školy, s úrovní výuky i vlastně s přístupem pedagogů. Takže taková ... Určitě vhodné, když ten ředitel prostě ty učitele podřízené motivuje k tomu jakoby k pěstování dobrých vztahů. Ale samozřejmě když funguje dobře i ten zřizovatel, kdy opravdu ten starosta nehází klacky pod nohy řediteli a tak. Tam právě Za té podmínky, že opravdu jsou tam ty vztahy dobré. Takže tak to si myslím, že určitě nějaká úcta, respekt by měl být v tom jakoby dobrém slova smyslu, ne že bychom se třásli před zřizovatelem. Ale jak jsem říkala, je to o tom prostě o takové té slušnosti, respektování a otevřené komunikaci. Nevím úplně ještě, co by se dalo říct. Taky je určitě dobré, jak vlastně jste mluvila o tom, když jsme se bavili, jak jste se ptala, jestli se zúčastňují také jednání zastupitelstva, tak to si myslím, že je dobré z toho důvodu, že i ti ostatní zastupitelé uslyší nebo slyší od toho ředitele, co třeba se chystá v té škole, jaké akce nebo jaké opravy a tak. Že mají trošku jakoby přehled. A vždycky jakoby já mám vlastně i možnost, říct těm ostatním zastupitelům,

že se můžou do té školy přijít podívat, že jsou kdykoliv vítáni. Že ta škola není uzavřená. Neříkám, že toho třeba využije každý, ale většinou toho využijou ti, co mají děti v té škole. Ale myslím si, že je také dobré vlastně, nabídnout ty otevřené dveře, že se do té školy můžou podívat. Když vlastně hradí provoz, nějaké opravy se tam dělají. Takže oni mají možnost vlastně vidět, o čem hlasovali, jak třeba vypadá výsledek a tak, o čem rozhodovali. Tak to si myslím, že je určitě také dobré.

Výzkumník: Mhm, to je zajímavý.

Respondent B2: Jo, pak asi není úplně dobrý, aby třeba zastupitelé zasahovali úplně do nebo jako i ten starosta, místostarosta, aby zasahovali do takových vnitřních záležitostí školy. To by vlastně ten ředitel si měl také vyřešit sám. Třeba, i když jsou problémy se zaměstnanci nebo s podřízenými nebo nějaké problémy třeba s rodiči, které se dají vyřešit na půdě školy. Tak si myslím, že ten ředitel by do toho neměl toho zřizovatele zatahovat, že to jsou kompetence toho ředitele. A jako slušný zřizovatel, slušný pan starosta, ani jakoby nepátrá po těch interních záležitostech ve škole. Takže tam by se měli také nějaká ta pravidla vymezit, ale někdy se ani nemusí vymezovat, někdy je to tak jakoby zautomatizovaný, samozřejmě, že to není ani třeba. To opět záleží právě na té spolupráci i na těch lidech samotných.

Výzkumník: Dobře. Já Vám děkuji mockrát. Pro mě je to zase ponaučení, že jsem se dozvěděla něco nového i vlastně náhled Váš. Jste moc hodná. Ještě jednou Vám děkuji, moc mi to pomůže.

Respondent B2: Nemáte zač, doufám, že jsem pomohla aspoň trošičku.

Výzkumník: Určitě, já se ještě zeptám, jestli budete chtít potom poslat ty výsledky, jak to dopadlo.

Respondent B2: Budu ráda, jsem Vás také chtěla požádat. Budu ráda.

Výzkumník: Určitě. Potom Vám to zašlu. Přeju Vám, ať se děti brzy vrátí do škol a zvládnete to s tím testováním.

Respondent B2: Vráti a hlavně, aby to vydrželo. Abychom zase za měsíc nebyli doma. Mockrát děkuju a ať se Vám daří.

Výzkumník: Já Vám. Nashledanou.

Respondent B2: Nashledanou.